

Voorjaarsnota 2016

MUIP 2017-2020

Gemeente Venray

24-5-2016

AANBIEDINGSBRIEF

Gemeentebld 2016, nr. 275
Venray, 24 mei 2016

AAN
De gemeenteraad

Wij bieden u hierbij de Voorjaarsnota 2016 aan.

De opzet van deze voorjaarsnota is gelijk aan die van 2015. De doelstelling is dat u ons college richting geeft waarmee wij gedurende de zomerperiode de (meer)jaren programmabegroting 2017-2020 gaan samenstellen.

In de raadvergadering van 17 mei jl. hebt u de Mid Term Review (MTR) behandeld. Daarmee heeft u een beeld gekregen in hoeverre wij tot nu toe de activiteiten uit het collegeprogramma hebben gerealiseerd en wat ons de komende twee jaar nog te doen staat. Logisch is dat deze voorjaarsnota aansluiting zoekt bij die MTR. De teksten van de speerpunten bij de programma's in hoofdstuk 1 zullen dan ook voor u grotendeels herkenbaar zijn.

Ook zijn per deelprogramma de voorstellen opgenomen van het Meerjarig Uitgaven en Investerings Programma (MUIP). In bijlage 1 zijn de MUIP voorstellen in een totaal overzicht opgenomen.

In hoofdstuk 2 treft u het financieel meerjarenperspectief aan gebaseerd op basis van de huidige kennis.

Het college kiest er niet voor om u nu een sluitend meerjarenperspectief aan te bieden. Het college verwacht dat de meicirculaire 2016 uit het gemeentefonds financiële consequenties heeft. Het heeft dan ook niet zo veel zin om op basis van de huidige kennis een sluitend meerjaren plaatje aan te bieden. Wij vragen u het college richting mee te geven waarmee wij bij de samenstelling van de begroting de komende maanden rekening kunnen houden.

Een van de grotere aanpassingen als gevolg van de meicirculaire zal het resultaat zijn van de consequenties van het groot onderhoud gemeentefonds, onderdeel verdiepend onderzoek sub-cluster VHROSV. Het onderzoek een jaar geleden leverde op dat er meer geld moet naar plattelands gemeenten. Destijds is besloten om hier nog een verdiepingsonderzoek op te laten plaatsvinden. Dit verdiepingsonderzoek heeft uiteindelijk hetzelfde resultaat opgeleverd. Er is een positief advies afgegeven door de Raad voor Financiële Verhoudingen. Het VNG bestuur adviseert de minister om in 2017 (onder voorwaarden) aanvullend 1/3 deel toe te kennen. De meicirculaire zal waarschijnlijk uitwijzen of het kabinet dit advies zal overnemen.

Op basis van een grove raming kan dit voor Venray een structureel voordeel opleveren van ongeveer € 1 miljoen, waar we in een paar jaar naar toe zullen groeien.

We hebben dit voordeel nog niet in het meerjarenperspectief opgenomen omdat er nog geen zekerheid over is. Tevens zullen er nog meer aanpassingen zijn als gevolg van de meicirculaire. Denk bijvoorbeeld aan het accres. De onzekerheid is te groot om hier nu al op te anticiperen.

Het college heeft er voor gekozen om de ambities met financiële consequenties te splitsen in ambities met een hoge en met een lage prioriteit. Het college is voornemens de ambities met een hoge prioriteit in de meerjaren programmabegroting 2017-2020 op te nemen. De ambities met een lage prioriteit alleen indien de financiën dat toelaten.

Indien de financiën het niet toelaten om de ambities met een hoge prioriteit uit te gaan voeren zal het college bij het samenstellen van de begroting naar mogelijkheden zoeken.

Het financieel perspectief van deze voorjaarsnota is als volgt:

	<i>x € 1.000</i>			
Meerjarenperspectief voorjaarsnota 2016	2017	2018	2019	2020
Voorjaarsnota 2016 (1)	678-	872-	-797	-1.251

- = nadeel

(1) In dit meerjarenperspectief zijn de totale muip-lasten opgenomen waarbij nog geen rekening is gehouden met de prioritering van de muip-aanvragen.

Het meerjarenperspectief vertoont voor alle jaren tekorten.

Weerstandsvermogen

Onderstaand overzicht toont het verloop van het weerstandsvermogen in de tijd.

Stand ultimo	2017	2018	2019	2020
Netto vrije ruimte	69	2.472	4.299	5.873
Weerstandsratio	1,01	1,32	1,54	1,75

Het totale weerstandsvermogen blijft in de planperiode boven de minimale grens van 1,0 en neemt vanaf 2018 sterk toe als gevolg van verwachte winstnemingen in het grondbedrijf.

Overige ontwikkelingen

Parkeerbeleid

Op 17 mei 2016 heeft uw raad het voorstel 'Evaluatie parkeerbeleid en parkeerpilots' behandeld. Daarbij heeft de raad besloten voor variant C 'Betalen achter slagbomen, blauwe zone op de openbare weg' met enkele aanpassingen. In het meerjarenperspectief is deze variant opgenomen zoals die is berekend bij het opstellen van het voorstel. De financiële gevolgen van de aanpassingen zijn in het financieel meerjarenperspectief in deze voorjaarsnota opgenomen.

Cultura Venray

In de raadsvergadering van 18 mei 2016 heeft uw raad besloten dat Cultura Venray het netwerk van het culturele veld in Venray wordt en tevens de motor hiervan. Tevens is besloten om de subsidie aan het KCJ per 1 augustus 2017 te beëindigen. Door middel van een amendement zijn er aan dit besluit nog diverse beslispunten toegevoegd die betrekking hebben op een goede borging in de overgangsfase van KCJ naar Cultura Venray met voldoende aandacht voor het personeel van KCJ.

Glasweb

In het kader van Glasweb Venray heeft het college op 24 mei 2016 besloten uw raad voor te stellen in te stemmen met 100% garantstelling op de financieringsbehoefte van Glasweb Venray. De financiële risico's die hiermee gemoeid zijn, zijn nog niet in deze voorjaarsnota verwerkt. Rekening houdend met deze risico's blijft de weerstandsratio boven 1.

Vervlechting bedrijventerreinen Venlo

Ook heeft het college op 24 mei 2016 besloten uw raad een positief "principe" voorstel voor te leggen inzake de liquidatie van de exploitaties Greenport Venlo en deelname aan de nieuwe gebiedsontwikkelorganisatie Greenport Venlo. U kunt in de vergadering van 28 juni 2016 uw wensen en bedenkingen kenbaar maken ten aanzien van het vervolgtraject richting definitieve besluitvorming over het al dan niet deelnemen in de raadsvergadering van december 2016.

Herziening Besluit Begroting en Verantwoording

De gemeentelijke begrotingen dienen vanaf het begrotingsjaar 2017 te voldoen aan gewijzigde regels van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De gewijzigde regels zijn in deze voorjaarnota toegelicht en de hieruit voortvloeiende financiële gevolgen zijn zoveel mogelijk verwerkt. Een aantal gevolgen zijn nu nog niet te overzien en worden pas inzichtelijk tijdens het proces van het samenstellen van de programmabegroting 2017.

Het college wil graag een constructief debat voeren over de richting en de kaders ten behoeve van onze meerjarenbegroting 2017-2020.

Burgemeester en Wethouders van Gemeente Venray,

J.J.P.M. Gilissen, burgemeester
K.G.M.C. Joosten secretaris.

VASTSTELLINGSBESLUIT

De raad van Venray,

Gelezen het advies van B&W van 24 mei 2016 (gemeentebblad 2016, nr. 275);

Besluit:

1. Vaststellen van de Voorjaarsnota 2016, inclusief het Meerjarig Uitgaven- en Investeringsplan (MUIP) 2017-2020 als richtinggevend kader.
2. Het college van B&W verzoeken een structureel en reëel sluitende begroting 2017-2020 op te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 28 juni 2016.

De voorzitter,

De griffier,

INHOUD

Aanbiedingsbrief	3
Vaststellingsbesluit	7
Inhoud	9
Leeswijzer	11
1. Programma's	13
<i>Programma 1 Leven</i>	15
<i>Programma 2 Wonen</i>	21
<i>Programma 3 Werken</i>	25
<i>Programma 4 Besturen</i>	31
2. Financieel Meerjarenperspectief 2017-2020	35
2.1 <i>Huidig verwacht resultaat</i>	35
2.2 <i>Ontwikkelingen</i>	36
2.3 <i>Meerjarig Uitgaven en Investeringsprogramma (MUIP) 2017 - 2020</i>	38
3. Reservepositie en Weerstandsvermogen	39
3.1 <i>Weerstandsvermogen</i>	39
3.2 <i>Reservepositie</i>	40
4. Uitgangspunten Meerjarenbegroting 2017-2020	43
4.1 <i>Richtlijnen Provincie</i>	43
4.2 <i>Prijs- en loon/CAO-ontwikkeling</i>	44
4.3 <i>Belastingscenario</i>	46
4.4 <i>Renteomslag</i>	48
4.5 <i>Ontwikkelingen in taakstellingen en reserveringen</i>	50
4.6 <i>Grondbedrijf</i>	53
4.7 <i>Vennootschapsbelasting</i>	54
4.8 <i>Herziening besluit begroting en verantwoording (BBV)</i>	54
4.9 <i>Kengetallen</i>	56
BIJLAGEN	61
<i>Bijlage 1. MUIP-aanvragen totaal overzicht</i>	63
<i>Bijlage 2. Lijst met afkortingen</i>	67

LEESWIJZER

Voor u ligt de voorjaarsnota 2016, inclusief het Meerjaren Uitgaven en Investeringsplan 2017-2020. De voorjaarsnota dient als richtinggevend kader voor de op te stellen Programmabegroting 2017-2020.

Deze voorjaarsnota kent de volgende opzet:

- Hoofdstuk 1: Beschrijving van activiteiten om de gestelde doelen te kunnen realiseren. Tevens wordt een beeld gegeven van de ontwikkelingen.
- Hoofdstuk 2: Weergave toelichting op het financiële meerjarenperspectief voor 2017-2020.
- Hoofdstuk 3: Weergave van de (meerjarige) ontwikkeling van de reservepositie en het weerstandsvermogen.
- Hoofdstuk 4: Beschrijving van de algemene financiële uitgangspunten.

In bijlage 1 is het totaaloverzicht MUIP 2017-2020 opgenomen en in bijlage 2 is de lijst met afkortingen opgenomen.

De bedragen in de tabellen zijn in € 1.000 tenzij anders is vermeld.

1. PROGRAMMA'S

Inleiding Programma's

Per (deel)programma wordt een antwoord gegeven op de vraag "Wat gaan we daarvoor doen?" De speerpunten worden toegelicht met de kennis van dit moment. Gezien het karakter van de voorjaarsnota wordt een doorkijk gegeven naar de effecten voor 2017 en verder. Tevens zijn de ontwikkelingen benoemd die nog op ons pad komen, waarbij aansluiting gezocht is met de leidende principes en doelen uit de strategische visie 2025.

In de programma's wordt een antwoord gegeven op de "Wat mag het kosten?" vraag, voor de komende vier jaren. Dit betekent dat in financiële zin de MUIP-aanvragen worden toegelicht en inzicht wordt gegeven in de hieruit volgende (meerjarige) effecten.

Onderstaand treft u een totaaloverzicht aan van de financiële gevolgen per programma. Zie voor een nadere inhoudelijke toelichting de toelichting bij de diverse programma's. Deze financiële gevolgen zijn verwerkt in het meerjarenperspectief in hoofdstuk 2.

	<i>x € 1.000</i>			
Lasten Muip	2017	2018	2019	2020
Programma 1 Leven	208	58	126	178
Programma 2 Wonen	544	519	360	307
Programma 3 Werken	244	380	556	326
Programma 4 Besturen	566	164	56	59
Totaal	1.561	1.121	1.098	870

PROGRAMMA 1 LEVEN

x € 1.000

Lasten Muip: programma Leven	2017	2018	2019	2020
Deelprogramma:				
Zorg & Ondersteuning	164	-39	30	105
Voorzieningen en Onderwijs	0	27	26	25
Zelfsturing	0	41	40	18
Sport	19	4	4	4
Kunst en Cultuur	25	25	25	25
Totaal	208	58	126	178

1.1 Deelprogramma Zorg en ondersteuning

Speerpunten

Implementeren besluiten overdrachtsdocument decentralisaties (gereed 2017)

De projectorganisatie is m.i.v. 2016 ingedaald in de bestaande organisatie. Voorzien van een hulpconstructie voor 2016.

Sturing/monitoring (budgetten) 3D + open einde regelingen (gereed 2018)

De inrichting van de budgetadministratie is gereed, het budgetbeheer is operationeel. De sturingsindicatoren voor het beleid zijn benoemd. De te bereiken resultaten zijn nog niet concreet gemaakt en vastgesteld. De operationele stuurgrootheden zijn in concept gereed.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Zorg & Ondersteuning	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Raamkrediet gemeenschapsaccommodaties Schoon door de poort 2017 - 2022	3.200	0	14	24	94	162	Hoog
Vervallen toekomstige bijdragen			0	-63	-64	-65	
<i>Subtotaal raamkrediet gemeenschapsaccommodaties Schoon door de poort 2017-2022</i>			14	-39	30	97	
Bruikleenvoorziening	300	900	0	56	111	163	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-56	-111	-163	
<i>Subtotaal vervangen bruikleenvoorziening</i>			0	0	0	0	
Participatiecoaches	0	0	206	209	211	215	Hoog
Bijdrage algemene uitkering			-206	-209	-211	-207	
<i>Subtotaal Participatiecoaches</i>			0	0	0	8	
Initiatief JouTou	0	0	150	0	0	0	Hoog
Totaal	3.500	900	164	-39	30	105	

Schoon door de poort 2017 - 2022 (voorstel prioritering: hoog)

In het collegeprogramma 2014 - 2018 is de beweging naar verzelfstandiging van accommodaties als volgt benoemd: "Over vier jaar is over de volle breedte de beweging ingezet waarbij exploitatie en beheer van accommodaties voor rekening en verantwoordelijkheid van gebruikers komt" en "Voor gemeenschapsaccommodaties geldt dat de exploitatie vanaf 2018 voor rekening en verantwoordelijkheid van de gebruikers komt. Voor de overige accommodaties maken we hiermee een start. Dit geldt in elk geval voor de binnen- en buitensportaccommodaties, waarvan de contracten de komende collegeperiode opnieuw en in de huidige tijdgeest, tegen het licht worden gehouden". De visie op verzelfstandiging van de gemeenschapshuizen en wijkcentra is in 2013 in samenspraak met de besturen van deze accommodaties opgesteld. Deze besturen lopen daarmee voorop. De basis voor dit speerpunt is in 2012/2013 gelegd en uitgewerkt in de uitgangspuntennotitie "Van gemeenschapshuis naar huis van de gemeenschap" die in januari 2014 door de raad is behandeld en concreet gemaakt in het actuele raadsvoorstel 'Financieringsvoorstel gemeenschapsaccommodaties' dat op 17 maart 2016 op de agenda van de Commissie Leven stond. In de nota is een voorstel gedaan voor een meerjarige financiering van 2017 t/m 2022.

Handelend conform de richtlijnen uit de raadsinformatiebrief d.d. 13 december 2011 lopen financieringsvoorstellen alleen via de voorjaarsnota.

Bruikleenvoorzieningen (voorstel prioritering: hoog)

Op grond van de Wmo 2015 is de gemeente verplicht te voorzien in hulpmiddelen verbonden aan de aanvraag in het kader van de Wmo. De gemeente Venray heeft sinds 1 oktober 2011 in regionaal verband een overeenkomst op basis van het aankopen van hulpmiddelen.

Participatiecoaches (voorstel prioritering: hoog)

De participatiewet verplicht ons alle wettelijke taken met betrekking tot rechtmatigheid en doelmatigheid te verrichten voor inwoners van Venray die hier een beroep op doen. Indien besloten wordt om de formatie niet bij te stellen kunnen slechts met grote moeite de wettelijke taken met betrekking tot rechtmatigheid (en bijzondere bijstand) uitgevoerd worden. De Participatiewet legt aan het college ook taken op in de arbeidsinschakeling van uitkeringsgerechtigden. De doelmatigheidstaken van de coaches zien met name op het voortraject naar arbeidsinschakeling en/of sociale activering. Er kunnen geen doelmatigheidstaken (coachen om te participeren) uitgevoerd worden met de bestaande formatie, met alle gevolgen van dien voor de betrokken inwoners. De inwoners van de gemeente Venray nemen dan stappen op de participatieladder en kunnen dus meer participeren aan de samenleving. Door dit te doen wordt bijvoorbeeld eenzaamheid voorkomen.

De dekking van de lasten wordt gevonden door een toename van de algemene uitkering als gevolg van het meetellen van de UNI-jongeren als bijstandsontvanger.

Initiatief JouTou (voorstel prioritering: hoog)

Met het initiatief JouTou wordt geïnvesteerd in de ontwikkeling van een dagopvang voor mensen met een verstandelijke beperking in combinatie met (top)sport. Door een reservering voor dit initiatief wordt de haalbaarheid voor een (top)sportcentrum voor verstandelijk gehandicapten in Venray meer haalbaar. Venray profileert zich hiermee landelijk. Daarnaast is de combinatie van dagopvang en sport innovatief en vernieuwend.

1.2 Deelprogramma Voorzieningen en onderwijs

Speerpunten / Overige (beleids)ontwikkelingen

Voor rekening en verantwoording van gebruikers brengen van exploitatie van gemeenschapsaccommodaties (vanaf 2018, gereed 2022)

De resultaten van het in 2012 gestarte traject zijn met een tussentijdse rapportage in september 2015 aan de raad voorgelegd. In april 2016 is een afrondend financieringsvoorstel gemeenschapsaccommodaties aan de raad voorgelegd. Hierna worden de uitvoeringsregels uitgewerkt.

Implementeren toekomstvisie onderwijshuisvesting primair onderwijs (gereed 2018)

Het plan rondom huisvesting scholen in Landweert is opgepakt. De huisvesting van de scholen Oirlo en Castenray zijn samengebracht. Rond de zomer 2016 volgt besluitvorming over de implementatie en de budgetten.

Besluiten en realiseren definitieve huisvesting speciaal onderwijs in de vorm van een talentencampus (gereed 2017)

Het onderzoek naar de haalbaarheid van de locaties is nagenoeg afgerond. Rond de zomer 2016 volgt besluitvorming over de talentencampus.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Voorzieningen en Onderwijs	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Renovatie kleedgebouw C sportpark de Wienen	187	0	0	27	26	25	Hoog
Totaal	187	0	0	27	26	25	

Renovatie Kleedgebouw C sportpark De Wienen (voorstel prioritering: Hoog)

Voor het jaar 2017 is noodzakelijk onderhoud gepland voor het sterk verouderde kleedgebouw C op sportpark de Wienen. In 2014 heeft er een schouw plaatsgevonden van alle gemeentelijke gebouwen. Op basis van deze schouw is een geactualiseerd meerjaren onderhoudsplan voor alle gemeentelijke panden opgesteld. Uit de geactualiseerde onderhoudsplanning is naar voor gekomen dat de kosten op onderhoud de afgelopen jaren zijn toegenomen en niet meer aansluiten op het meerjarige onderhoudsplan zoals die destijds bij de beheersovereenkomst is vastgelegd. Het doorschuiven van de geplande onderhoudswerkzaamheden heeft niet de voorkeur. Kleedgebouw C is 1 van de centrale voorzieningen van het sportpark welke een belangrijke rol vervult voor gebruikers van de diverse sportvelden.

1.3 Deelprogramma zelfsturing

Speerpunten

Onderzoeken haalbaarheid financieringsfonds en zo ja vorm en inhoud geven (gereed 2017)

Zoals in de programmabegroting 2016 opgenomen zal met Venrayse (leefbaarheids-)partners onderzocht worden of een gezamenlijke visie en draagvlak is te creëren voor een financieringsfonds dat (grotere) leefbaarheidsinitiatieven kan ondersteunen. Dit staat gepland voor de 2e helft van 2016.

Monitoren en evalueren zelfsturingssystemen (gereed 2017)

Het plan Merselo is geëvalueerd, de plannen van Leunen en Veulen moeten nog geëvalueerd worden. De overige plannen zijn in uitvoering of voorbereiding. Op basis van de individuele evaluaties wordt een totaalbeeld opgesteld. Dit is voorzien medio 2017.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Zelfsturing	invest. 2017	invest. 2018 t/m 2020	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving							
Raamkrediet stimuleren zelfsturing 2017 - 2020	645	0	0	55	54	53	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-14	-13	-34	
<i>Subtotaal stimuleren zelfsturing</i>			0	41	40	18	
Totaal	645	0	0	41	40	18	

Raamkrediet Stimuleren zelfsturing dorpen en wijken (voorstel prioritering: hoog)

Zelfsturing is in het collegeprogramma 2014 - 2018 als speerpunt benoemd: "We monitoren en evalueren zelfsturingssystemen (negen topprioriteiten uit alle 23 DOP's en WOP's)". De basis voor dit speerpunt is gelegd in de 'oude' Strategische Visie Venray 2020. Het speerpunt is destijds uitgewerkt in het Visiedocument 'Leefbaarheid 2020' - Routeplanner voor vitale dorpen en wijken - (besluit gemeenteraad 14 december 2010) en concreet gemaakt in de Discussienota 'Realisatie Uitvoeringsprogramma's DOP's/WOP's 2012 - 2018'. Op 14 februari 2012 heeft de gemeenteraad de discussienota breed onderschreven en het college gevraagd om een voorstel voor duurzame, langjarige financiering in het voorjaar 2012 aan de raad voor te leggen. Handelend conform de richtlijnen uit de raadsinformatiebrief d.d. 13 december 2011 kan dit alleen via de voorjaarsnota. Op 8 mei 2012 heeft de gemeenteraad de definitieve nota 'Stimuleren zelfsturing dorpen en wijken 2013 - 2018' vastgesteld. Tijdens de behandeling van Voorjaarsnota 2012 is het aangevraagd budget 2013 - 2018 gehalveerd. De eerste 3 van de 5 vastgestelde zelfsturingssystemen zijn gerealiseerd in 2014/2015, de andere twee worden in 2016/2017 gerealiseerd. In december 2015 en januari 2016 zijn twee zelfsturingssystemen ingediend ter beoordeling. Dat zijn naar verwachting de laatste twee plannen. De Bomenbuurt en Oostrum maken geen gebruik van het raamkrediet. De gemeenschappen zijn gestimuleerd/geprikkeld en realiseren in zelfsturing sterke plannen die voldoen aan de gestelde eisen. Ter ondersteuning van de 2 onlangs ingediende plannen is het voorstel het raamkrediet op te hogen.

1.4 Deelprogramma sport

Speerpunten / Overige (beleids)ontwikkelingen.

Niet van toepassing.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Sport	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Renovatie binnensportaccommodaties de Weert, Ysselsteyn en Oostrum	0	0	28	0	0	0	Hoog
Bijdrage zwembad broekberg	0	0	3	3	3	3	Hoog
Vervanging Sporthalvoorzieningen Wetteling	158	0	0	13	13	13	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			-13	-12	-12	-12	
<i>Subtotaal vervanging sporthalvoorziening Wetteling</i>			-13	1	1	1	
Totaal	158	0	19	4	4	4	

Renovatie binnensportaccommodaties De Weert, Ysselsteyn en Oostrum (voorstel prioritering: hoog)

Voor de sporthal de Weert, en de gymzalen in Ysselsteyn en Oostrum staan in 2017 hoogst noodzakelijke vervangingsinvesteringen in de planning die niet meer kunnen worden uitgesteld. Dit omdat deze voorzieningen zich al aan het einde van hun levenscyclus bevinden en directe concessies doen aan de bruikbaarheid (functionaliteit) van deze voorzieningen. Feitelijk zijn deze zaken nu al aan noodzakelijke vervanging toe. Het zaalgebruik van de gymzalen fungeert als accommodaties waaruit de overloop van de sporthal(len) kan worden opgevangen. De tand des tijds heeft stevige grip gekregen op de gymzalen waardoor er in een relatief korte periode meerdere grote noodzakelijke vervangingsinvesteringen zich tegelijk aandienen, die niet binnen de onderhoudsvoorziening voor de binnensport kan worden opgevangen. Wanneer deze Muip wordt toegekend zullen de gymzalen qua onderhoud en functionaliteit weer helemaal op orde en tevens in gereedheid gebracht om in 2019 aan een nieuwe partij, of nieuwe partijen in beheer te worden geven. Dit kan dan zonder dat er sprake zal zijn van discussies over onderhoudsachterstanden. Onderhoudsachterstanden kunnen de nieuwe privatiseringsonderhandelingen negatief beïnvloeden.

Bijdrage zwembad Broekberg (voorstel prioritering: hoog)

Zwembad de Broekberg (Wanssum) is eigendom van de gemeente. Venray betaalt jaarlijks een bijdrage in de exploitatie. Beheer en onderhoud is in handen van vrijwilligers. Het bad vervult een beperkte functie binnen het gemeentelijk beleid inzake sport en gezondheid. Het aantal gebruikers is beperkt en sterk afhankelijk van weersinvloeden. De verantwoordelijke organisatie (stichting. Meulebeek) heeft niet gereserveerd voor onderhoud en vervanging. De stichting kan geen sluitende begroting voor de toekomst overleggen en raamt een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage op € 10.000.

Vanuit zelfsturing past dit initiatief. De vrijwilligers in het dorp hebben op basis van het MJOP een aangepaste begroting gemaakt. Duidelijk is dat de gemeenschap zelf zal dienen te reserveren voor alle onderhoudstaken binnen deze bijdrage.

Renovatie vervangen flexibele tussenwanden en sportvloer Wetteling I (voorstel prioritering: hoog)

Voor de sporthal de Wetteling staan enkele grote hoogst noodzakelijke vervangingsinvesteringen in de planning die niet meer kunnen worden doorgeschoven omdat deze voorzieningen zich aan het einde van hun levenscyclus bevinden en directe concessies doen aan zowel veiligheid als aan de bruikbaarheid (functionaliteit) van de sporthal. Feitelijk zijn deze zaken nu al aan noodzakelijke vervanging toe. De sporthal de Wetteling neemt, van alle binnensportaccommodaties, het grootste deel van het zaalgebruik voor haar rekening en is in de afgelopen jaren daarom zeer intensief gebruikt. De tand des tijds heeft stevige grip gekregen op de sporthal waardoor er in een relatief korte periode meerdere grote noodzakelijke vervangingsinvesteringen zich tegelijk aandienen, die niet binnen de onderhoudsvoorziening voor de binnensport kunnen worden opgevangen. Enerzijds omdat het onderhoud van deze voorzieningen al meerdere jaren is uitgesteld, waardoor de voorzieningen nu totaal zijn afgeschreven, anderzijds omdat de onderhoudsvoorziening van de Wetteling I in 2010 is betrokken bij de realisatie en totstandkoming van de nieuwe sporthal Wetteling II. De in deze Muip opgenomen vervangingsinvesteringen sluiten aan op de vervangingsinvesteringen van 2016 en hebben als resultaat, dat wanneer deze Muip wordt toegekend, de oude sporthal De Wetteling qua onderhoud en functionaliteit weer helemaal op orde is gebracht en tevens in gereedheid is gebracht om in 2019 aan een nieuwe partij, of nieuwe

partijen in beheer te worden geven (zonder dat er sprake is van een erfenis uit onderhoudsachterstanden die de nieuwe privatiserings onderhandelingen negatief kunnen beïnvloeden). De onderhavige Muip is ook dermate van importantie omdat gebruikers aannemelijke risico's lopen bij het gebruik van de sporthal als gevolg van de versleten ophanging van de flexibele tussenwanden en verlies van veerkracht van de sportvloer.

1.5 Deelprogramma Kunst en cultuur

Speerpunten

Implementeren beleid Kunst en Cultuur (gereed 2018)

De kadernota is in 2015 opgesteld en is in het eerste kwartaal van 2016 door de raad behandeld. Besloten is dat er in 2017 een uitvoeringsagenda wordt voorgelegd aan de raad.

Opstellen uitvoeringsprogramma schouwburg (gereed 2017)

Hoewel de uitvoering van de verbouwing van de schouwburg binnenkort van start gaat, wordt in 2016 nog gewerkt aan een nieuwe governancestructuur en aanpassing van diverse overeenkomsten met de schouwburg.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Kunst en Cultuur	invest. 2017	invest. 2018 t/m 2020	exploitatielasten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving							
Innovatiefonds cultuur	0	0	25	25	25	25	Laag
Totaal	0	0	25	25	25	25	

Innovatiefonds cultuur (voorstel prioritering: laag)

In de Kadernota Kunst en Cultuur is het instellen van een innovatiefonds opgenomen met bedrijfsleven en verenigingen. We willen ruimte bieden aan experiment, innovatie en evenementen. Dit fonds wordt gebaseerd op een publiek private samenwerking, waar het culturele veld, de gemeente en het bedrijfsleven vertegenwoordigd zijn.

PROGRAMMA 2 WONEN

x € 1.000

Lasten Muip: programma Wonen	2017	2018	2019	2020
Deelprogramma:				
Woningbouw	250	251	0	0
Woonomgeving	0	0	0	1
Veiligheid en Handhaving	157	129	219	307
Handhaving en toezicht	0	0	0	0
Duurzaamheid, natuur en landschap, platteland	137	139	141	0
Totaal	544	519	360	307

2.1 Deelprogramma Woningbouw

Speerpunten

Implementeren Omgevingswet (gereed 2018)

Nader vormgegeven na plan van aanpak.

Opstellen/uitvoeren regeling aanpak leegstaande/vervallen woningen/panden (gereed 2018)

Een nota hierover is in voorbereiding en wordt in het eerste half jaar 2016 behandeld.

Faciliteren organische ontwikkeling St Annapark (gereed 2018)

Door middel van een vooronderzoek wil de gemeente uitzoeken en nagaan hoe het proces op dit moment loopt aangaande het St. Anna terrein. Waarbij we verkennen welke rol(len) de verschillende partners bij de uitwerking van het ambitiedocument kunnen spelen. Waardoor de keuze positie van de gemeente kan worden bepaald voor de verdere ontwikkeling van het terrein.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Woningbouw	invest. 2017	invest. 2018 t/m 2020	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving							
Herontwikkeling Sint Anna terrein	0	0	100	101	0	0	Hoog
Omgevingswet 2018	0	0	150	150	0	0	Hoog
Totaal	0	0	250	251	0	0	

Sint Annapark (voorstel prioritering: hoog)

In het collegeprogramma is een van de speerpunten bij het deelprogramma Woningbouw: 'we initiëren overleg en kijken samen met eigenaar en partners opnieuw naar de mogelijkheden van het Sint Anna terrein'. Door de gemeenteraad is op 30 juni 2015 het nieuwe 'ambitiedocument St. Annapark Venray' vastgesteld. Hiermee is het in mei 2009 vastgestelde Globaal Stedenbouwkundig Plan (GSP) St. Anna komen te vervallen. Met het ambitiedocument wordt gekozen voor een organische ontwikkeling van St. Anna. Dit houdt in dat er rekening wordt gehouden met een gefaseerde herontwikkeling door eventueel meerdere initiatiefnemers, waarbij in tijd gedacht moet worden aan meerdere jaren. Vanuit de gemeente wordt voorgesteld om een procesbegeleider aan deze herontwikkeling te koppelen om processen binnen de gemeente in goede banen te leiden. Voor de verdere uitwerking van het ambitiedocument zijn voor de jaren 2017 en 2018 aanvullende uren gevraagd.

Implementatie van de Omgevingswet 2018 (voorstel prioritering: hoog)

De Omgevingswet 2018 is medio 2015 door de Tweede Kamer goed gekeurd. In maart 2016 is de Eerste Kamer met het wetsvoorstel akkoord gegaan. Politiek gezien bestaat er grote consensus over de koers van de wet. Verwachting is dat Ow2018 eind 2018/begin 2019 in werking treedt. Implementatie heeft grote betekenis voor de gemeente, haar organisatie, en haar ketenpartners; digitalisering en ICT, procedures, beleid en kennis en kunde, nagenoeg alles zal opnieuw beoordeeld en georganiseerd moeten worden. Venray is bezig met het opstellen van een eerste Plan van Aanpak, inclusief een voorstel voor de interne organisatie van proces en deelprojecten. In het coalitieakkoord en het collegeprogramma is al gewezen op de komst van de Ow2018 en de impact van deze regelgeving.

Voor de periode 2016 tot en met 2018 is een projectbudget benodigd van: 2016 € 75.000, 2017 € 150.000 en 2018 € 150.000. Dit betreft voornamelijk vooral procesmiddelen.

2.2 Deelprogramma Woonomgeving

Speerpunten

Investeren in wijkteams (gereed 2018)

In 2015 zijn de voorbereidingen opgestart voor twee nieuwe wijkteams in de wijken Veltum en Brukske. Beide wijkteams zijn vanaf begin 2016 operationeel. Ook de dorpen zijn aangehaakt op de werkwijze van de wijkteams en wel via de wijkverpleegkundige. Met de komst van de twee nieuwe wijkteams is er in 2015 een tweede regisseur geworven. Daarnaast zijn er door de leden van de wijkteams (in oprichting) trainingen en bijscholingen gevolgd. Verder hebben partners in 2015 een samenwerkingsovereenkomst getekend alsook een convenant gegevensuitwisseling. In 2016 wordt er op het gebied van privacy een kwaliteitsslag gemaakt doordat er toegewerkt wordt naar één privacyprotocol voor het hele sociaal domein. De voorbereidingen zijn in 2015 gestart. Overigens is in het eerste bestuurlijke overleg wijkteams het belang van een dergelijk protocol benadrukt. Als het om de inhoud gaat, wordt middels pilots getracht om nog verder naar de voorkant te gaan: preventie. Een voorbeeld hiervan is de pilot apotheken.

Masterplan Brukske (fase 2, realisatie winkelcentrum en omgeving) (gereed 2018)

Na oplevering van het MFC Brukske medio 2015 is de school de Estafette gesloopt en daarmee het terrein voor het nieuwe winkelcentrum vrij gemaakt van opstallen. Verder bouwrijp maken (kabels en leidingen) moet wachten op de definitieve plannen van Jumbo. Naar verwachting wordt de aanvraag omgevingsvergunning in het voorjaar van 2016 ingediend en kan de bouw starten in het derde kwartaal. De ontsluiting vanaf de Henri Dunantstraat wordt vanaf de tweede helft 2016 aangelegd, de inrichting van de openbare ruimte rond het winkelcentrum kan plaatsvinden zodra de bouw nagenoeg is opgeleverd (2017).

Noord-Westhoek (Goumansplein + Laathof) (gereed 2017)

Laathof: gereed, zie eerdere voortgangsrapportages Goumansplein: in 2015 zijn de vergunningen voor de bouw van de beide bouwblokken verleend. Het terrein is bouwrijp gemaakt (o.a. sanering en opsporen van explosieven). De inrichtingsplannen voor de openbare ruimte inclusief het stadspark zijn nader uitgewerkt en de bestekstukken worden opgesteld. De bouw van het blok waarin het museum is opgenomen is in december 2015 gestart, het andere bouwblok start zodra er voldoende woningen zijn verkocht. De uitvoering van het stadspark en omgeving staat gepland voor eind 2016, begin 2017.

MUIP 2017-2020

Lasten Muip: Woonomgeving	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Afval Vervanging ondergrondse containers	28	554	0	5	76	91	Hoog
Bijdrage reserve afvalstofheffing			0	-5	-76	-91	
<i>Subtotaal Afval vervanging ondergrondse containers</i>			0	0	0	0	
Openbare verlichting	126	400	0	12	24	36	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-12	-24	-36	
<i>Subtotaal openbare verlichting</i>			0	0	0	1	
Vervangen speeltoestellen	50	150	0	7	14	21	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-7	-14	-21	
<i>Subtotaal vervangen speeltoestellen</i>			0	0	0	0	
Totaal	204	1.104	0	0	0	1	

x € 1.000

Vervanging ondergrondse afvalcontainers (voorstel prioritering: hoog)

Betreft het vervangen van ondergrondse afvalcontainers. De ondergrondse perscontainers voor kunststof worden zeer intensief gebruikt, waardoor deze na een jaar of 7 vervangen moeten worden om te kunnen garanderen dat de pers voldoende werkt en veilig is. Daarnaast is bij een keuring gebleken dat veel ondergrondse containers gebreken vertonen en dan met name de ondergrondse glascontainers. Deze slijten veel sneller dan de andere containers als gevolg van aantasting door zuren en krassen door scherven. Het gevolg is roestvorming aan kettingen en kapotte kabels waardoor de veiligheidsvloer tijdens het legen niet omhoog komt. Daarom worden

de glascontainers na ongeveer 8 jaar vervangen. De overige ondergrondse containers (blik, drankverpakkingen en restafval) worden goed onderhouden en pas na 15 jaar vervangen.

Vervanging Openbare Verlichting 2017 (voorstel prioritering: hoog)

Vervangingskosten openbare verlichting voor masten ouder dan 40 jaar en armaturen ouder dan 20 jaar.

Vervangen speeltoestellen (voorstel prioritering: hoog)

Het schema voor het volgens het onderhouds- en vervangingsprogramma vervangen van speeltoestellen schema wordt per jaar opgesteld naar aanleiding van inspectieronden. Het vervangingsbedrag per jaar kan daardoor verschillen. Doordat in afgelopen 4 jaar is bezuinigd op vervangingsinvesteringen verschuift de investeringspiek naar de toekomst.

Om een beter en helderder vervangingsplan te verkrijgen waarin ook duidelijker de bezuinigingen hierop concreet te maken zijn, is vorig jaar het voorstel gedaan om het gemiddelde vervangingsbedrag van de komende jaren elk jaar op een gemiddeld vervangingsbudget vast te zetten. Het gemiddelde bedrag bedraagt volgens de inspectiegegevens ca. € 241.000,-.

Met de huidige aanvraag is er dus gemiddeld een tekort van € 191.000 per jaar.

2.3 Deelprogramma Veiligheid en handhaving

Speerpunten

Faciliteren Enecotour (gereed 2019)

Op 3-12-2015 is een intentieverklaring ondertekend door Enecotour / Golazo, St. Wielerpromotie Venray en Gemeente Venray dat de Enecotour in 2017, 2018 en 2019 Venray als etappeplaats zal aandoen. Een concept overeenkomst tussen Golazo en St. Wielerpromotie is 15-2-2015 besproken. Eind 2016 zal de definitieve overeenkomst tussen Golazo en St. Wielerpromotie Venray worden getekend. St Wielerpromotie zal vervolgens met de Gemeente Venray en de provincie Limburg een overeenkomst afsluiten waarin concrete afspraken gemaakt worden. Daarna kan het draaiboek operationeel gemaakt worden.

MUIP 2017-2020

Lasten Muip: Veiligheid en Handhaving	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			x € 1.000				
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Bestuurlijke aanpak	0	0	42	42	43	44	Laag
Bijdrage Veiligheidsregio Limburg-Noord	0	0	115	86	176	263	Hoog
Totaal	0	0	157	129	219	307	

Bestuurlijke aanpak (voorstel prioritering: laag)

Binnen de vastgestelde kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2015-2018 is de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit als prioriteit benoemd. In dit kader is de gemeente Venray per 1 januari 2013 aangesloten bij het RIEC (Regionaal Informatie en Expertise Centrum in Limburg). Het RIEC ondersteunt gemeenten bij de bestuurlijke aanpak zoals vastgelegd in een landelijk convenant, dat door de burgemeester van Venray ondertekend is. Vanaf 2013 is de bestuurlijke aanpak, als onderdeel van de geïntegreerde aanpak georganiseerde criminaliteit, opgezet en doorontwikkeld. Vanaf 2014 is hiertoe een coördinator aangesteld voor 520 uur op jaarbasis. De praktijk leert dat (integrale) controles en onderzoeken nodig zijn om meer uit de bestuurlijke aanpak te kunnen halen. Met dossieronderzoek alleen wordt onvoldoende resultaat geboekt. De inzet van toezichthouders c.q. boa's is noodzakelijk om de bestuurlijke aanpak verder te kunnen verstevigen.

Gemeentelijke bijdrage Veiligheidsregio Limburg-Noord (voorstel prioritering: hoog)

Door het Algemeen Bestuur van de VRLN zijn op 11 maart 2016 een aantal definitieve besluiten genomen over de kostenverdeelsleutels (veiligheid, huisvesting en GGD) en arbeidshygiëne brandweer. Deze extra kosten dienen vanaf de begroting 2017 verwerkt te worden. Gekozen wordt om één MUIP-aanvraag te doen voor de totale nieuwe gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio, maar hierbij dient wel rekening gehouden te worden met de verschillende budgetten/kostenplaatsen nl.

- regionale voorbereiding (harmonisatie veiligheid, harmonisatie huisvesting en arbeidshygiëne)
- ggd (harmonisatie GGD)
- jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar (harmonisatie GGD)

2.4 Deelprogramma handhaving en toezicht

Speerpunten

Niet van toepassing.

MUIP 2017-2020

Niet van toepassing.

2.5 Deelprogramma Duurzaamheid, natuur en landschap, platteland

Speerpunten

Uitvoeren projecten visie Maasgaard (gereed 2022)

De uitvoering van de 14 projecten loopt tot 2020. In 2015 zijn twee projecten afgerond (Zwarte Plak in Horst en Lollebeek in Venray). Daarnaast zijn 5 projecten in uitvoering. De werkelijke bijdrage van de gemeente aan Maasgaard is momenteel nog beperkt.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Duurzaamheid, natuur en landschap, platteland	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Duurzaamheidscoördinator	0	0	137	139	141	0	Hoog
Totaal	0	0	137	139	141	0	

Duurzaamheidscoördinator (voorstel prioritering: hoog)

De gemeenteraad heeft in 2013 de Energiestrategie 2030 vastgesteld. Daarin is de ambitie opgenomen om het gemeentelijk grondgebied in 2030 CO2 neutraal te laten zijn. Er is een versnelling nodig in de uitvoering om de ambitie te kunnen halen, hiervoor zal een duurzaamheidscoördinator worden aangetrokken voor een periode van drie jaar. Deze zal zich bezighouden met:

- De uitvoering van het Uitvoeringsplan Energie: uitvoeren gemeentelijke projecten, begeleiden externe projecten, adviseren naar medewerkers, inwoners en bedrijven.
- Monitoren energiebesparing en opwekking duurzame energie.
- Motiveren en begeleiden eigen medewerkers zodat zij intrinsiek gemotiveerd zijn om in hun eigen werkveld duurzaamheid als kans mee te nemen.

Er zijn naar verwachting 3 jaren nodig om dit te bereiken.

PROGRAMMA 3 WERKEN

x € 1.000

Lasten Muip: programma Werken	2017	2018	2019	2020
Deelprogramma:				
Kennis en innovatie	0	0	0	0
Economische ontwikkeling	0	0	0	0
Centrumontwikkeling	244	245	245	0
Mobiliteit en infrastructuur	0	136	310	326
Totaal	244	380	585	309

3.1 Deelprogramma Kennis en innovatie

Speerpunten

Omvormen van Greenpark Venlo naar DCGV 2.0 (vervlechttingsvraagstuk).

Incl. VilaFlora en opstellen acquisitie beleid (gereed 2018)

In 2015 zijn gesprekken opgestart met betrokken gemeenten en provincie over de vervlechting. In het 1^e kwartaal 2016 zijn de gesprekken afgerond waarna principe besluitvorming in de raden volgt voor de zomer. Gedurende de rest van het jaar volgen vervolgonderzoeken waarna in de gemeenteraad van december 2016 een definitief besluit genomen wordt of Venray al dan niet gaat deelnemen.

Initiëren/faciliteren Agrofood in de regio.

Incl. Eiwitrijk, Agropole (gereed 2018)

Door de regionale werkgroep agrofood is een start gemaakt met een inventarisatie van onderwerpen, activiteiten en projecten. Deze inventarisatie zal in 2016 worden uitgewerkt in een actieplan.

Stedelijke en structuurversterkende maatregelen (gereed 2017)

Venray zet zich hierbij in voor versterking van de centrumfuncties zoals de schouwburg en het museum.

Circulaire economie/C2C (gereed 2017)

In 2015 zijn de mogelijkheden met Venlo verkend. In 2016 zal concreter worden gemaakt waar in Venray mee worden begonnen. Het is ook onderwerp in de samenwerking Roermond-Weert-Venlo-Venray.

MUIP 2017-2020

Niet van toepassing.

3.2 Deelprogramma Economische ontwikkeling

Speerpunten

Niet van toepassing.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Economische ontwikkeling	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Bouwgrondexploitatie	0	0	0	0	0	0	Hoog
Wandel- en fietspaden	90	271	0	8	15	22	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-8	-15	-22	
<i>Subtotaal Wandel- en fietspaden</i>			0	0	0	0	
Totaal	90	271	0	0	0	0	

Bouwgrondexploitatie (voorstel prioritering: hoog)

In de gemeentelijke grondexploitaties voor woningbouw wordt voor de komende jaren rekening gehouden met een verkoop van 40 á 50 kavels per jaar.

Voor de gemeentelijke grondexploitaties voor bedrijventerreinen wordt uitgegaan van een opnamecapaciteit van 3 á 5 ha per jaar verdeeld over de Blakt en de Hulst II.

Wandel- en fietspaden (voorstel prioritering: Hoog)

In 2016 wordt een masterplan opgesteld ter bevordering van zowel het recreatief wandelen als fietsen in onze gemeente. Daarbij zullen ook voorstellen worden gedaan om waar nodig de bestaande recreatieve infrastructuur hiervoor te upgraden en mogelijk ook uit te breiden. Voor zover de uitwerking van het Masterplan Fietsen en Wandelen betrekking heeft op de aanleg/verbetering van paden zal daarbij geprobeerd worden de maximale inverdieneffecten te bereiken. Doordat het recreatieve paden betreft is de aanleg niet aan een harde planning gebonden, zodat de aannemers in de aanbesteding uitgedaagd worden een zo scherp mogelijke prijs te bieden i.v.m. dalperiode en leegloop. We zetten waar mogelijk ook in op een maximale cofinanciering vanuit Interregio en ILG/POP. Indien inverdieneffecten worden behaald, worden deze bedragen in mindering gebracht op het 'gemuipte' bedrag en teruggestort worden in algemene middelen.

3.3 Deelprogramma Centrumontwikkeling

Speerpunten

Niet van toepassing.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Centrumontwikkeling	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Accountmanager centrum	0	0	94	95	95	0	Hoog
Uitvoering centrumvisie	0	0	150	150	150	0	Hoog
Totaal	0	0	244	245	245	0	

Versterken accountmanagement centrum (voorstel prioritering: hoog)

Werken: deelprogramma centrumontwikkeling. De kwaliteit, diversiteit en regionale positie van Venray is ontstaan door hard werken van vele partijen. De samenwerking tussen partijen is gegroeid. We willen deze ontwikkeling verder vormgeven en stimuleren, en nieuwe samenwerkingsrelaties onderzoeken en steunen, bijvoorbeeld met toeristisch-recreatieve ontwikkelingen en initiatieven en evenementen. Gelijk de andere Venrayse 'topsectoren' willen we samenwerken op basis van (elkaars) kennis, feiten en gezamenlijke doelen, tweerichtingsverkeer en een zakelijke aanpak (o.a. cofinanciering).

Uitvoering centrumvisie (voorstel prioritering: hoog)

Deelprogramma Centrumontwikkeling behelst het speerpunt 'wij stellen een centrumvisie op voor (het westelijk deel) van het centrum.' De centrumvisie zal in het voorjaar van 2016 worden opgeleverd. De visie zal ook een uitvoeringsprogramma bevatten waarin ook stimulerings/investeringsmaatregelen zullen worden opgenomen om het centrum compacter te maken, verplaatsingen te stimuleren en herontwikkeling/transformatie van leegstaande winkelpanden te stimuleren. Voor dit stimuleringspakket is jaarlijks € 150.000,- nodig voor de duur van 3 jaar. De ambtelijke uren kunnen worden gedekt uit regulier werk.

3.4 Deelprogramma Mobiliteit en infrastructuur

Speerpunten

Ondersteunen (in RMO-verband) verbetering openbaar vervoer verbindingen tussen Eindhoven, Venlo, Düsseldorf (gereed 2018)

Dit wordt regionaal opgepakt op bestuurlijk niveau.

Vorm, inhoud en uitvoering geven aan de Gebiedsagenda Via Venray en het Infraplan Via Venray (gereed 2018)

In 2015 is verder uitwerking gegeven aan de diverse deelprojecten zoals opgenomen in De Verkeerstudie (2014). De verwachting is dat in het najaar van 2016 de verkeerskundige ontwerpen voor de maatregelen op de N270 gereed zijn. Venray heeft uitwerking gegeven aan een aantal maatregelen op het lokale aansluitende wegennet. De rapportage is in tweede kwartaal van 2016 gereed.

Uitvoeren gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, w.o.:

- aandacht leefbaarheid

- uitvoeren verkeersvisie Wanssum-BI'wijk-Geijsteren (gereed 2022)

Zie voortgangsrapportage majeure projecten (paragraaf Investerings).

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Mobiliteit en infrastructuur	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Verkeer algemeen	95	665	0	8	8	8	Hoog
Verkeer via Venray	544	2.037	0	46	113	216	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-32	-31	-31	
Subtotaal Verkeer via Venray			0	14	82	185	
Verkeer GOW	150	1.710	0	37	121	156	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-79	-110	-130	
Subtotaal verkeer GOW			0	-43	11	27	
Veilige (school)fietsroutes	285	855	0	24	48	71	Hoog
Bomenbuurt 2017 - 2020	2.400	0	0	68	123	172	Hoog
Bijdrage voorziening egalisatie riolering en onderhoud wegen			0	-9	-16	-118	
Subtotaal Bomenbuurt 2017 - 2020			0	60	107	54	
GRP Afkoppelen openbare ruimte	155	484	0	9	18	27	Hoog
GRP Verbetering riolsysteem, Klimaatadaptatie	276	861	0	16	32	48	Hoog
GRP Vervanging drukriolering Civiel	32	101	0	2	4	6	Hoog
GRP Vervanging drukriolering E+M	108	337	0	12	24	36	Hoog
GRP Vervanging gemalen Civiel	20	63	0	1	2	4	Hoog
GRP Vervanging gemalen E+M	64	201	0	7	14	21	Hoog
GRP Vervanging persleidingen	16	49	0	1	2	3	Hoog
Bijdrage voorziening egalisatie riolering			0	-48	-97	-145	
Subtotaal Riolering			0	0	0	0	
Herinrichting Ien de Neij Erf en omgeving	625	0	0	53	52	51	Hoog
Vervanging wegen	1.070	3.157	0	91	145	142	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-72	-143	-213	
Subtotaal Vervanging wegen			0	19	2	-70	
Meelift- en themabudget 2016-2020	100	312	0	9	17	25	Laag
Reeds verwerkt in de begroting			0	-9	-17	-25	
Subtotaal Meelift- en themabudget			0	0	0	1	
Totaal	5.941	10.831	0	136	310	326	

Verkeer algemeen (voorstel prioritering: hoog)

In het collegeprogramma staan diverse speerpunten en onderwerpen die met verkeer, vervoer, Via Venray, mobiliteit en bereikbaarheid te maken hebben. Deze MUIP-aanvraag is voor projecten ten dienste aan de doelstellingen van het verkeer en vervoerbeleid.

Via Venray (voorstel prioritering: hoog)

In het collegeprogramma staan diverse speerpunten en onderwerpen die met verkeer, vervoer, Via Venray, mobiliteit en bereikbaarheid te maken hebben. Deze MUIP-aanvraag is voor projecten ten dienste aan de doelstellingen van het verkeer en vervoerbeleid.

Verkeer Gebiedsontwikkeling (voorstel prioritering: hoog)

Deze aanvraag is voor verkeersprojecten in het kader van de Gebiedsontwikkeling Oijen-Wanssum.

Veilige (school)fietsroutes (voorstel prioritering: hoog)

1. Tot voor kort had ieder dorp een eigen basisschool. Hierdoor fietsten op de wegen in het buitengebied voornamelijk kinderen van bewoners van dat buitengebied. Nu het vaker gebeurt dat scholen samengevoegd worden, fietsen er ook meer schoolkinderen op deze wegen. Vanuit de zorg voor de verkeersveiligheid voor deze vaak kwetsbare verkeersdeelnemers, is het noodzakelijk maatregelen te nemen.

2. Fietsen naar de scholen voor het voortgezet onderwijs gebeurt vaak in grote groepen. Op doorgaande wegen zijn vaak al aparte fietsvoorzieningen getroffen, op locaties langs de route in woonwijken en op locaties waar veel wordt overgestoken is dat veel minder het geval. Het is noodzakelijk hiervoor maatregelen te treffen opdat er binnen routes consistentie is qua verkeersveiligheid.

Renovatie Bomenbuurt - conform motie 14 maart 2016 (voorstel prioritering: hoog)

Door middel van een motie in de raadsvergadering van 14 maart 2016, heeft de gemeenteraad besloten de kosten voor het opknappen van de Bomenbuurt mee te nemen in de voorjaarsnota 2016, om zo een afweging te kunnen maken tussen de wens om de Bomenbuurt op te knappen en alle andere investeringswensen. Er is gekeken naar de budgetten die reeds gereserveerd zijn in onderhoudsplannen tot 2020 (€ 95.000 wegen en € 105.000 voor riolering) en welke budgetten nodig zijn om de complete reconstructie uit te voeren. (€ 2.200.000). In deze MUIP wordt het totale krediet gecombineerd. (€ 2.400.000), waarbij de investeringen per jaar worden aangegeven. De planning is gebaseerd op de wens van de raad en buurt om de totale renovatie voor 2020 gereed te hebben.

De totale reconstructie vergt een investering die ongeveer 10 keer zo groot is als (conform de technische eisen/beheerplannen) gepland. Om deze projecten allemaal uit te voeren is behalve budget ook capaciteit nodig. Deze moet geprioriteerd worden ten opzichte van de werkzaamheden uit de beheer- en onderhoudsplannen en/of het kan noodzakelijk zijn extra capaciteit in te huren om dit project uit te voeren.

Doordat de einddatum 7 jaren naar voren wordt gehaald, is er voor € 300.000 eerder dekking nodig.

Afkoppelen openbare ruimte (voorstel prioritering: hoog)

Dit betreft bestaand beleid hetgeen in GRP 2013 t/m 2016 is verwoord. Het benodigde bedrag is gebaseerd op het kostendekkingsplan behorende bij het GRP.

Verbetering rioolsysteem, klimaatadaptatie (voorstel prioritering: hoog)

Dit betreft bestaand beleid hetgeen in GRP 2013 t/m 2016 is verwoord. Het benodigde bedrag is gebaseerd op het kostendekkingsplan behorende bij het GRP.

Vervanging civiele onderdelen van drukriolering (voorstel prioritering: hoog)

Dit betreft bestaand beleid hetgeen in GRP 2013 t/m 2016 is verwoord. Het benodigde bedrag is gebaseerd op het kostendekkingsplan behorende bij het GRP.

Vervanging elektromechanische onderdelen van drukriolering (voorstel prioritering: hoog)

Dit betreft bestaand beleid hetgeen in GRP 2013 t/m 2016 is verwoord. Het benodigde bedrag is gebaseerd op het kostendekkingsplan behorende bij het GRP.

Vervanging civiele onderdelen van gemalen (voorstel prioritering: hoog)

Dit betreft bestaand beleid hetgeen in GRP 2013 t/m 2016 is verwoord. Het benodigde bedrag is gebaseerd op het kostendekkingsplan behorende bij het GRP.

Vervanging Electro mechanische onderdelen van gemalen (voorstel prioritering: hoog)

Dit betreft bestaand beleid hetgeen in GRP 2013 t/m 2016 is verwoord. Het benodigde bedrag is gebaseerd op het kostendekkingsplan behorende bij het GRP.

Vervanging persleidingen (voorstel prioritering: hoog)

Dit betreft bestaand beleid hetgeen in GRP 2013 t/m 2016 is verwoord. Het benodigde bedrag is gebaseerd op het kostendekkingsplan behorende bij het GRP.

Herinrichting Ien de nej Erf en omgeving (voorstel prioritering: hoog)

Het betreft hier het vervangen en verbeteren van de bestaande inrichting van de wijk. Dit gebeurt conform bestaand beleid, GRP en Wegenbeleidsplan. Deze aanvraag vindt plaats op basis van het kostendekkingsplan behorende bij het wegenbeleidsplan, VVVP en TOR.

Vervanging wegen (voorstel prioritering: hoog)

In het wegenbeleidsplan worden budgetten aangegeven voor het reguliere onderhoud, welke in de voorziening wegen zijn gereserveerd. In de monitoring wegenbeleidsplan 2015 is aangegeven welke wegen aan het eind van de technische levenscyclus zijn, die compleet gereconstrueerd moeten worden. Hiervoor zijn geen budgetten gereserveerd in de voorziening wegen, maar deze worden apart in de voorjaarsnota opgenomen.

Meelift- en thema budget 2016 – 2020 (voorstel prioritering: laag)

De gemeente Venray wil samen met haar partners zo integraal en efficiënt mogelijk werken. Het integraal uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte is een belangrijk instrument om effectief mee te liften met bijvoorbeeld weg- en rioolonderhoud. In het kader van de bezuinigingen is dit budget m.i.v. 2012 met 25% verlaagd t.o.v. eerdere jaren. In het kader van de efficiency is dit budget m.i.v. 2012 tevens gecombineerd met het budget voor "aanpassingen infrastructuur voor minder-validen". (wettelijke verplichting).

PROGRAMMA 4 BESTUREN

x € 1.000

Lasten Muip: programma Besturen	2017	2018	2019	2020
Deelprogramma:				
Bestuur	0	0	0	0
Dienstverlening en bedrijfsvoering	566	164	56	59
Financien	0	0	0	0
Totaal	566	164	56	59

4.1 Deelprogramma Bestuur

Speerpunten

We doen een oproep aan de raad om met elkaar het gesprek aan te gaan over hoe college en gemeenteraad zich moet verhouden op vormen van (regionale) samenwerking en het streven om aan te sluiten op de kracht van de gemeenschap (gereed 2018)

Met betrekking tot regionale samenwerking, mede in relatie tot het "Vizier op samenwerking", is er een aantal raadsbijeenkomsten geweest tijdens welke de positie van de raad als het gaat om regionale samenwerking aan de orde is. Dit punt moet op verzoek van de commissie Werken & Besturen ook nadrukkelijk een plek krijgen in het Vizier op samenwerking. Co-creatie Venrays Huis voor de kunsten, Kunst- en cultuurnota en de Dialoog veehouderij zijn voorbeelden van aansluiting bij de kracht van de gemeenschap. Ook bij de evaluatie van het subsidiebeleid sluiten we zo veel mogelijk aan op de kracht van de gemeenschap.

Stimuleren en faciliteren manieren om jeugd en jongeren actief betrokken te krijgen bij de Venrayse politiek (gereed 2018)

Uit onderzoek in de periode maart – juni 2015 is gebleken dat bij een aantal jongeren interesse bestaat om betrokken te worden bij de politiek en het bestuur van Venray. Om dit enthousiasme te behouden heeft het college in juli 2015 besloten om (deze) jongeren de mogelijkheid te bieden om kennis te maken met en zich te verdiepen in politiek-bestuurlijk Venray. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten: het is een proces (geen product), we laten de ontwikkeling het werk doen, de vorm staat niet vast en we faciliteren de jongeren. De jeugdraad heeft vanaf september 2015 een vijftal bijeenkomsten gehad die in het teken stonden van m.n. het kunst- en cultuurbeleid van Venray.

Daarnaast heeft de raad initiatief genomen tot het organiseren van een jongerendebat en een kinderdebat.

Realiseren maximale transparantie, ook van de samenwerkingsverbanden en gesubsidieerde organisaties (gereed 2018)

In 2015 was voorzien in een inventarisatie en evaluatie van verbonden partijen en gesubsidieerde instellingen. Kernvragen: hoe monitoren we samenwerkingsverbanden en instellingen op hun bijdrage en resultaten aan door ons gestelde doelen en gevraagde prestaties en hoe kunnen we bij sturen als dat nodig is? Hoe beheersen we de risico's bij uitvoering 'op afstand'?

Er is inmiddels een update gemaakt van het overzicht verbonden partijen, voor het overige wordt deze activiteit verder opgepakt in 2016.

MUIP 2017-2020

Niet van toepassing.

4.2 Deelprogramma Dienstverlening en bedrijfsvoering

Speerpunten

Organisatie ontwikkeling (gereed 2018)

Organisatieontwikkeling: medewerkers zijn onze succesfactor. In de veranderende verhouding tussen gemeente en samenleving worden deels andere kwaliteiten en competenties van onze medewerkers gevraagd. We investeren daarom op diverse manieren in het doorontwikkelen van kennis, houding en gedrag dat daarbij past.

In control (gereed 2018)

Als organisatie werken we aan methoden om steeds meer 'in control' te komen. Dat betekent niet zo zeer meer beheersen, maar beter besturen, dus meer leren dan controleren. Dus aandacht voor zowel plannen, uitvoering, maar ook voor evaluatie en bijsturing waar nodig (Plan Do Check Act). Belangrijk is ook om daarbij de anticiperen op de risico's die de realisatie van onze doelen mogelijk in de weg kunnen staan. Resultaatmanagement en Risicomanagement zijn twee kanten van dezelfde medaille.

Bedrijfsvoering: processen en informatie (gereed 2018)

Een herijking van het informatiebeleidsplan voor de jaren 2016-2017 heeft plaatsgevonden. Ook is een informatiebeveiligingsplan opgesteld. Een automatiseringsplan is in concept gereed. De organisatieontwikkeling van documentgericht naar zaakgericht werken is onderverdeeld in drie sporen: organisatieontwikkeling (procesgericht werken), procesoptimalisatie (lean) en een voorwaardelijk spoor (techniek). Op het gebied van organisatieontwikkeling loopt een traject voor medewerkers; daarnaast is procesgericht werken en aansturen onderdeel van het management development programma. De aanbevelingen van het rekenkameronderzoek zijn in deze trajecten meegenomen.

Implementeren en verdiepen business cases bedrijfsvoering Venlo-Venray (gereed 2018)

Nadere uitwerking van business cases KCC, ICT, shared services en HRM heeft plaatsgevonden. Vervolgacties: in de komende jaren volgt een nadere verdieping en implementatie.

Implementeren gegevenshuis (gereed 2018)

De gemeenten Venlo en Venray hebben een gezamenlijke visie op het gegevenshuis. Venray speelt een voortrekkersrol bij de ontwikkeling van het gegevenshuis voor de regio. Er start hiervoor een pilot (proeftuin) samen met diverse instanties.

MUIP 2017-2020

x € 1.000

Lasten Muip: Dienstverlening en bedrijfsvoering	invest.	invest.	exploitatiekosten				Prio
			2017	2018	2019	2020	
Omschrijving	2017	2018 t/m 2020	2017	2018	2019	2020	
Vervanging WiFi netwerk 2017	75	0	0	22	21	20	Hoog
Vervanging Werkplekken 2017	235	0	0	69	67	64	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	-89	-85	-82	
Subtotaal vervanging werkplekken			0	-19	-18	-18	
Vervanging Telecommunicatieplatform	250	0	0	36	35	34	Hoog
Vervanging Klantcontactsysteem en Intranet	90	0	0	27	26	25	Hoog
Vervanging beveiliging switches 2017	35	0	0	10	10	10	Hoog
Samenwerking proeftuin gegevenshuis	20	0	48	14	14	14	Hoog
Samenwerking bedrijfsvoering Venlo	0	0	50	0	0	0	Hoog
Peroneels- en Salarisadministratie pakketuitbreiding	0	0	14	14	15	15	Hoog
Toetreding ICT Noord Midden Limburg	0	0	340	0	0	0	Hoog
Jaarlijkse bijdrage ICTNML			pm	pm	pm	pm	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	0	-99	-95	
Subtotaal Lasten ICT NML			340	0	-99	-95	
Couverteermachine 2017	0	0	15	0	0	0	Laag
Reeds verwerkt in de begroting			0	-4	-4	-3	
Subtotaal couverteermachine 2017			15	-4	-4	-3	
Vervanging bedrijfsauto's 2019	0	108	0	0	0	16	Hoog
Reeds verwerkt in de begroting			0	0	0	-16	
Subtotaal bedrijfsauto's 2019			0	0	0	0	
Banenafpraak	0	0	54	55	56	58	Hoog
Aanbesteding Personeels- en Salarispakket	0	0	46	8	0	0	Hoog
Totaal	705	108	566	164	56	59	

Vervanging Wifi netwerk 2017 (voorstel prioritering: hoog)

Iedere 4 jaar moet de Wifi apparatuur worden vervangen. De afschrijving op de ICT hardware/software is 4 jaar. De Wifi en al haar componenten zijn vervangen in 2012. De vervanging staat op de rol voor 2017.

Vervanging Werkplekken 2016-2017 (voorstel prioritering: hoog)

Iedere 4 jaar moet de werkplek apparatuur worden vervangen. De afschrijving op de ICT hardware is 4 jaar. De werkplekken zijn vervangen in 2012. De vervanging staat op de rol voor 2016/2017.

Telecommunicatieplatform vervanging (voorstel prioritering: hoog)

In verband met de termijn, aanschaf in 2007 – operationeel per januari 2008 - is de hardware afgeschreven. We schatten in dat we in januari 2018 samenwerken met gemeente Venlo op het gebied van één gezamenlijk callcenter. Daarvoor moeten we dezelfde apparatuur hebben qua hard- en software omdat er ook weer managementinformatie nodig is. Geschat bedrag € 250.000,-

Vervanging Klantcontactstelsel en Intranet (voorstel prioritering: hoog)

We gebruiken nu het Antwoordportaal van Green Valley, maar gaan voor het CMS per 1-7-2016 weg bij deze leverancier. Gezien het gebrek aan samenwerking met deze leverancier en het feit dat wij door hun businessmodel een veel te hoog bedrag aan onderhoudskosten betalen, is het wenselijk om voor een nieuw klantcontactstelsel en intranetomgeving te zorgen per 1-1-2018. Dat we dan gezamenlijk met Venlo kunnen aanschaffen. Geschat bedrag voor KCS en Intranet samen € 90.000,-.

Vervanging beveiligingsnetwerk switches (voorstel prioritering: hoog)

Iedere 4 jaar moeten de beveiligings switches worden vervangen. De afschrijving op de ICT hardware/software is 4 jaar. De vervanging staat op de rol voor 2017.

Samenwerking proeftuin gegevenshuis (voorstel prioritering: hoog)

Om te komen tot een goed werkend gegevenshuis - met een groot aantal partijen, die betrekking hebben op een taai en ingewikkeld vraagstuk, met veel technische innovatieve uitdagingen - en dit te operationaliseren, is een gemeenschappelijk hoger (reis) doel een absolute voorwaarde. Een concretisering van 'de stip op de horizon'. Het concept wat verder uitgewerkt wordt is zogenaamd nog niet marktrijp. Het is daarom zinvoller eerst een proeftuinproject uit te voeren. Een proeftuin project kenmerkt zich door gedurende een afgebakende periode nut en noodzaak van het idee aan te tonen. Belanghebbende kunnen dan langzaam vertrouwd raken met het idee van het gegevenshuis. Een dergelijke proeftuin levert ook inzichten op die weer tot bijstelling kunnen leiden van het model, daarmee scherpen we de zaken aan en worden onnodige risico's voorkomen. Met deze werkvorm kunnen we een gedegen fundament bouwen om samen te werken met (keten)partners.

Samenwerking bedrijfsvoering Venlo (voorstel prioritering: hoog)

In 2015 zijn er een vijftal businesscases geformuleerd die betrekking hebben op mogelijke samenwerking op bedrijfsvoerings- en operationeel niveau. Deze businesscases zijn op 15 oktober 2015 voorgelegd aan de stuurgroep waarbij is besloten om deze verder aan te scherpen. In april 2016 is het resultaat behandeld in het college. Na een akkoord van het college van de gemeente Venlo en Venray kan verdere implementatie worden voorbereid.

Eén van de resultaten van de samenwerking is een efficiëntere inrichting van de organisatie van onze bedrijfsvoering. Dit zal o.a. leiden tot kostenverlaging.

Om dit te realiseren zullen we echter aan de voorkant moeten investeren in de samenwerking. Deze kosten bestaan o.a. uit extra procesbegeleiding bij de implementatie, ureninzet van medewerkers, harmonisatie van processen, investeringen in ICT, opleiding van medewerkers, etc.

Toetreding ICT Noord Midden Limburg (voorstel prioritering: hoog)

In de uitwerking van de bestuursopdracht "Verkenning samenwerking Venlo-Venray" is ICT als één van de kansrijke samenwerkingsgebieden aangemerkt. Hiertoe is een businesscase opgesteld waarbij de aansluiting van gemeente Venray bij het ICT-samenwerkingsverband ICTNML is uitgewerkt. Het ICTNML is tot op dit moment een samenwerkingsverband op het gebied van ICT van gemeenten Venlo, Weert en Roermond. Het beheer van de infrastructuur is ondergebracht in een werkorganisatie bij gemeente Venlo, die optreedt als gastgemeente. De medewerkers van de betrokken gemeenten zijn via detacheringsovereenkomsten ingebracht in deze werkorganisatie. De aansturing van gedetacheerde medewerkers gebeurt dan niet meer vanuit de hiërarchie, maar door de teamleider in de werkorganisatie.

Door samen te werken willen we het volgende bereiken:

Het realiseren van collectieve ambities, van elkaar willen leren, verbetering van de dienstverlening, een sterkere regio te willen vormen, betere kwaliteit, lagere kosten en minder kwetsbaarheid.

Pakketuitbreiding personeels- Salarisadministratie (voorstel prioritering: hoog)

- Individueel keuze budget (IKB); in de landelijke cao is afgesproken dat per 1 januari 2017 het IKB wordt ingevoerd. Het betreft een modernisering van de arbeidsvoorwaarden in de gemeentelijke sector, waarbij meer individuele keuze vrijheid ontstaat binnen centrale kaders. De aanzienlijke toename van administratieve handelingen moet opgevangen worden door het IKB proces en de berekeningen te digitaliseren binnen het E-HRM systeem.
- Performance module i.c.m. competentiecompleet; vanuit de organisatieontwikkeling is de focus gelegd op het behalen van en sturen op concrete resultaten en ontwikkeling van de medewerkers. Dit vraagt een investering van medewerkers en leidinggevenden die ondersteund wordt door een digitale gesprekscyclus in het E-HRM systeem. Het is een belangrijke basis voor het behalen van onze gezamenlijke doelen als organisatie voor Venray.

Vervanging couverteermachine repro (voorstel prioritering: laag)

Oktober 2017 is de couverteermachine technisch afgeschreven en zal vervangen moeten worden (afschrijvingstermijn couverteermachine is 5 jaar).

Vervanging bedrijfsauto's (voorstel prioritering: hoog)

In 2008 heeft het college besloten tot het leasen van 6 bedrijfsauto's t.b.v. toezicht en handhaving. In juli 2013 heeft het college besloten om de 6 auto's vanuit het leasecontract over te nemen in eigendom van de gemeente. Financieel zijn deze 6 auto's eind 2018 afgeschreven. Met de kennis van nu zullen de huidige 6 bedrijfsauto's per 2019 vervangen moeten worden.

Banenaafsprak (voor medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt) (voorstel prioritering: hoog)

- * Op 1 april 2015 is de Wet Banenaafsprak en Quotumwet ingegaan. Het betreft een landelijke afspraak met als doel mensen met een ziekte of handicap aan het werk te helpen. Het tweede deel van de banenaafsprak bepaalt, dat als het aantal banen niet gehaald wordt, de Quotumwet in werking treedt. Aan voornoemde wet is een quotumregeling en een sanctieregeling gekoppeld.
- * Het aantal extra banen moet worden gecreëerd in de jaren 2014 – 2023. De omvang van de banenaafsprak is op macroniveau bekend. Op basis van een grove vertaling naar de gemeente Venray betekent dit bij benadering 3,7 fte in 2016 oplopend naar 15,7 fte in 2023.

Aanbesteding salaris- en personeelsinformatiesysteem (voorstel prioritering: hoog)

Het contract voor het salaris- en personeelsinformatiesysteem en de noodzakelijke bijbehorende E-HRM applicaties loopt af op 1 januari 2018 en zal opnieuw aanbesteed moeten worden, rekening houdend met de noodzakelijke doorontwikkeling van het systeem. De aanbesteding brengt kosten met zich mee voor het projectmanagement en begeleiding om dit traject juridisch correct te doorlopen. Tevens vraagt het een noodzakelijke investering voor de systeeminrichting, doorontwikkeling en opleiding van gebruikers. Hierbij zal in regioverband schaalbaar worden opgetrokken om vanuit de omvang voordelen te behalen op het gebied van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid.

4.3 Deelprogramma Financiën

Speerpunten

Analyseren overheadkosten**Streven naar reductie overheadkosten (gereed 2018)**

Eind 2015 werd deelgenomen aan een Benchmark. De uitkomsten worden in 2016 nader onderzocht en geanalyseerd.

Sturen op taakstelling P-bezuiniging (oplevering 2018)

De taakstelling P-bezuiniging wordt voortdurend gemonitord en loopt volgens planning. De resultaten worden periodiek aan het college gerapporteerd en daar waar nodig worden besluiten genomen.

MUIP 2017-2020

Niet van toepassing.

2. FINANCIËEL MEERJAREN-PERSPECTIEF 2017-2020

Inleiding

In onderstaand overzicht wordt het huidige verloop van het meerjarenperspectief getoond.

Vertrekpunt is het meerjarenperspectief uit de vastgestelde Programmabegroting 2016 – 2019 en de nadien genomen raads- en B&W besluiten tot en met 18 mei 2016.

x € 1.000

Meerjarenperspectief voorjaarsnota 2016	2016	2017	2018	2019	2020
Begrotingsresultaat begroting 2016 - 2019	55	128	452	455	-22
Raads- en B&W besluiten tot en met 18 mei 2016	424	204	-182	-315	-332
Huidig verwacht resultaat	479	332	270	140	-354
Ontwikkelingen:					
Prijs-/inflatie ontwikkelingen		66	109	145	146
Loonontwikkelingen		50	103	157	214
Parkeren	-245	-621	-527	-400	-315
Herziening BBV : rente eigen vermogen grondexploitaties	-10	-100	-209	-189	-145
Overige (financiële) gevolgen:					
Gemeentefondsuitkering: meicirculaire 2016	pm	pm	pm	pm	pm
Gevolgen herziening BBV (rente eigen vermogen en overhead)	pm	pm	pm	pm	pm
Tussentotaal ontwikkelingen	-255	-605	-524	-287	-100
Geactualiseerd meerjarenperspectief	224	-273	-254	-147	-454
Muip 2017 - 2020		-1.561	-1.121	-1.098	-870
Incidentele lasten Muip t.l.v. algemene reserve		1.156	503	448	73
Totaal muip 2017 - 2020	0	-405	-618	-650	-797
Geactualiseerd meerjarenperspectief incl. muip	224	-678	-872	-797	-1.251
Financiële gevolgen indien de muip aanvragen met prioritering 'laag' vooralsnog niet worden uitgevoerd.		92	64	65	66
Geactualiseerd meerjarenperspectief	224	-586	-808	-732	-1.185

- = nadeel

Onderstaand volgt een nadere toelichting op het meerjarenperspectief.

2.1 Huidig verwacht resultaat

Toelichtingen op het huidig verwacht resultaat:

Begrotingsresultaat begroting 2016- 2019

Dit betreft het begrotingsresultaat 2016 – 2019 na vaststelling van de programmabegroting 2016 – 2019 door uw raad op 3 november 2016. Dit begrotingsresultaat is inclusief de resultaten van de septembercirculaire 2015 gemeentefonds.

Raads- en B&W besluiten tot en met 18 mei 2016

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de door uw raad en het College tot en met 18 mei 2016 genomen besluiten die financiële gevolgen hebben voor het meerjarenperspectief. Vooruitlopend op uw raadsvergadering van juni 2016 zijn tevens de resultaten van de eerste bestuursrapportage 2016 verwerkt.

x € 1.000

Specificatie raad- en B&W besluiten t/m 18 mei 2016	2016	2017	2018	2019	2020
Tweede bestuursrapportage 2015 (raad november 2015)	95	-34	-34	-45	-34
Motie veilige honken (raad februari 2016)	5	5	5	5	5
Controlekosten accountant (raad februari 2016)	-17	-19	-21	-23	-24
Vestiging asielzoekerscentrum op vakantiepark Roekenbosch (raad maart 2016)	-178				
Woonvisie (raad april 2016)	-76				
Eerste bestuursrapportage 2016 (raad juni 2016)	622	252	-132	-252	-279
Banenafpraak en quotumwet (B&W 26 april 2016)	-28				
Totaal raadsbesluiten t/m 18 mei 2016	424	204	-182	-315	-332

- = nadeel

Tabel 2.1.b Raads- en B&W besluiten t/m 18 mei 2016

2.2 Ontwikkelingen

Toelichtingen op de ontwikkelingen:

Prijs- en loonontwikkelingen

De meerjarige verlagingen van de inflatiecijfers onder meer in 2017 van 2% naar 1,2% heeft voor alle jaren voordelige effecten namelijk € 66.000 in 2017 oplopend naar € 146.000 in 2020.

Ten aanzien van de loonontwikkelingen wordt voor het jaar 2017 een voordelig resultaat verwacht van € 50.000 oplopend naar € 214.000 in 2020.

Voor een nadere toelichting op de inflatie- en loonontwikkelingen verwijzen wij u naar hoofdstuk 4.2 prijs- en loon/cao-ontwikkelingen.

Parkeren

Op 17 mei 2016 heeft de raad het voorstel 'Evaluatie parkeerbeleid en parkeerpilots' behandeld. Daarbij heeft de raad besloten voor variant C 'Betalen achter slagbomen, blauwe zone op de openbare weg' met enkele aanpassingen. In het meerjarenperspectief is deze variant opgenomen zoals die is berekend bij het opstellen van het voorstel. De financiële gevolgen van de aanpassingen zullen bij het opstellen van de begroting worden verwerkt.

Herziening BBV: rente eigen vermogen grondexploitaties

Op basis van de herziene regels BBV mag de aan de grondexploitatie toe te rekenen rente alleen maar gebaseerd zijn op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Zie voor een nadere toelichting onderdeel 4.4 renteomslag en 4.6 grondbedrijf.

Overige financiële gevolgen:

Gemeentefondsuitkering

Meicirculaire 2016 gemeentefonds

De groei van het gemeentefonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven). Deze systematiek wordt de 'samen trap op / samen trap af' genoemd.

In de meicirculaire 2016 wordt de doorwerking van de actualisering van de rijksuitgaven verwerkt. De ramingen in onze meerjarenbegroting zijn gebaseerd op de verwachtingen in de september-circulaire 2015. De verwachtingen in de septembercirculaire resulteerden voor alle jaren, met uitzondering van het jaar 2019, in een toename van de rijksuitgaven en dus een hoger accres. Vooral het accres 2018 liet een forse toename zien.

Hier is een kanttekening op zijn plaats. In de circulaire is sprake van landelijke verwachtingen. Gezien de ervaringen van de afgelopen jaren zijn deze voorspellingen nogal aan wisselingen

onderhevig. Hetgeen in de ene circulaire in het vooruitzicht wordt gesteld wordt in de navolgende circulaire weer naar beneden bijgesteld. Deze wisselingen in de gemeentefonds-uitkering kunnen van grote omvang zijn.

Tweede fase groot onderhoud gemeentefonds

In 2015 is de 2e fase groot onderhoud van het gemeentefonds afgerond. De financiële gevolgen hiervan zijn via de mei- en septembercirculaire gemeentefonds 2015 verwerkt in de meerjarenbegroting, met uitzondering van het onderzoek naar het cluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV).

Bij uitkomsten van dit cluster is destijds besloten om een nader aanvullend onderzoek uit te voeren. Daarom is in de meicirculaire 2015 door het rijk besloten om het herverdeeleffect vanaf 2016 voorlopig voor 33% (€ 13 per inwoner) toe te kennen. Hiermee is toen bereikt dat de hogere kosten voor de kleinere gemeenten in 2016 gedeeltelijk zijn gehonoreerd en was compensatie van de herverdeeleffecten voor de grotere gemeenten niet nodig.

Het aanvullende onderzoek is in maart 2016 afgerond. De uitkomsten van het aanvullende onderzoek bevestigen de uitkomsten van het eerste onderzoek. Het advies van het onderzoeksbureau is duidelijk: "op basis van het gevonden kostenpatroon en kostendrijvers de voorgestelde verdeling uit het onderzoek invoeren".

In maart 2016 heeft minister Plasterk de VNG schriftelijk op de hoogte gesteld van de resultaten van het aanvullende onderzoek. In de brief schrijft de minister dat onzekerheden en ontwikkelingen in dit cluster de aanleiding zouden kunnen zijn om ervoor te kiezen niet – of niet nu reeds – de voor de verdeling ingrijpende vervolgstappen te zetten die het onderzoeksbureau voorstelt. Tevens wijst de minister erop dat een traject start waar fundamenteel naar de uitgangspunten van de financiële verhoudingen wordt gekeken, waar de vragen rondom dit subcluster nader aan de orde kunnen komen. De minister verzoekt de VNG hierover haar advies te geven.

Gemeenten die door dit mogelijke uitstel financieel (zwaar) geraakt zouden worden hebben een gezamenlijke brief opgesteld. Hierin wordt de VNG dringend geadviseerd om de minister te adviseren de resultaten met ingang van 2017 door te voeren. Venray is mede ondertekenaar van dit initiatief.

In de raadsvergadering van 6 april 2016 is de motie 'vreemd aan de orde van de dag: herverdeling gemeentefonds' unaniem aangenomen. Hiermee roept de raad van Venray de minister van BZK op de herverdeling conform de voorgestelde objectieve criteria door te voeren.

Inmiddels heeft de Raad voor Financiële verhoudingen positief geadviseerd. Het bestuur van de VNG daarentegen adviseert de minister om voor 2017 en verder te kiezen voor een tweede stap namelijk opnieuw aanvullend 1/3 deel toekennen. Voor Venray zou dit ongeveer € 0.5 mln. betekenen. Aan de toekenning van het aanvullend 1/3 deel verbindt de VNG daarnaast nog het voorbehoud dat de grootste nadeelgemeenten op een passende manier worden gecompenseerd. De toekenning zou daarmee uitkomen op 2/3 deel in plaats van een 100% toekenning. Of de laatste stap van het resterende 1/3 gedeelte gezet kan worden is volgens de VNG afhankelijk van nader onderzoek naar de uitgaven van gebiedsontwikkeling en stadsvernieuwing. Het is afwachten welke besluiten de minister zal nemen. Nadere informatie zal hoogstwaarschijnlijk in de meicirculaire 2016 opgenomen worden.

Gevolgen herziening BBV:

Dit betreft de mogelijke gevolgen van de herziening BBV. De commissie BBV heeft de voorkeur om met ingang van de begroting 2017 geen rente over het eigen vermogen meer toe te rekenen aan de taakvelden/producten. Daarnaast zijn er mogelijk (financiële) gevolgen omdat de overhead niet meer toegerekend wordt aan de taakvelden/producten. De gevolgen zijn nu nog niet te overzien en worden pas inzichtelijk tijdens het proces van het samenstellen van de programmabegroting 2017.

Zie voor een nadere toelichting hoofdstuk 4.4 Renteomslag en 4.8 Herziening besluit begroting en verantwoording (BBV).

2.3 Meerjarig Uitgaven en Investeringsprogramma (MUIP) 2017 - 2020

In de Voorjaarsnota vinden nieuwe ontwikkelingen hun plek. Dit zijn ontwikkelingen die nog niet financieel vertaald zijn in de meerjarenbegroting en die via het MUIP worden ingediend.

De MUIP-aanvragen dienen: of betrekking te hebben op vervangingsinvesteringen, dan wel wettelijk verplicht te zijn of volgend uit het collegeprogramma. De MUIP-aanvragen die voldoen aan de gestelde uitgangspunten zijn opgenomen in het MUIP 2017-2020.

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2017 worden de aanvragen die opgenomen staan voor de eerste jaarschijf, definitief. Indien er in de periode van nu tot aan de vaststelling van de programmabegroting 2017 andere inzichten ontstaan, kan dit aanleiding zijn tot herprioritering.

In de programma's van deze voorjaarsnota wordt inzicht gegeven in de afzonderlijke MUIP-aanvragen. In bijlage 1 is een totaaloverzicht muip-aanvragen opgenomen.

Om te komen tot een structureel sluitende begroting 2017 - 2020 is in deze voorjaarsnota 2016 het voorstel verwerkt om de incidentele muip-lasten ten laste van de algemene reserve te brengen. In de weerstandsratio is hiervoor voldoende ruimte aanwezig.

3. RESERVEPOSITIE EN WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op het weerstandsvermogen: het vermogen van de gemeente om substantiële tegenvallers op te vangen zonder dat het bestaande beleid daarvoor moet worden aangepast. Hiervoor is inzicht vereist in de omvang van de aanwezige reserves (weerstandscapaciteit) en in de risico's.

Bij de berekening van risico's hanteren we een bestendige gedragslijn: de concreet aanwijsbare en kwantificeerbare risico's worden meegenomen. Er zijn dus diverse risico's die we wel kunnen benoemen, maar waarvan de omvang niet bekend is en/of de kans op manifesteren zeer ongewis is. Derhalve moeten de uitkomsten als richtinggevend worden geïnterpreteerd.

Aan de bepaling van de uitgangspunten en calculaties liggen onzekerheden ten grondslag. We noemen o.a. inschattingen van stelposten en haalbaarheid van bezuinigingen en aannames bij macro-ontwikkelingen. In algemene zin is sprake van (een toenemende) algehele onzekerheid, waardoor relatieve zekerheden van nu snel in een ander perspectief kunnen komen te staan.

3.1 Weerstandsvermogen

Uw raad heeft in 2011 besloten de weerstandsratio op minimaal 1,0 te stellen. Dat wil zeggen dat de berekende risico's in ieder geval zijn afgedekt door de aanwezige weerstandscapaciteit. Hiermee sluiten we aan bij de adviezen van de provinciaal toezichthouder. Op basis van de uitgangspunten in deze Voorjaarsnota verwachten we de volgende ontwikkeling van de weerstandscapaciteit.

stand ultimo	2016	2017	2018	2019	2020
Algemene reserve	20.414	16.760	15.746	14.651	14.578
Risicoreserve grondbedrijf	5	296	2.912	4.983	6.394
Bestemmingsreserves	55	55	55	55	55
Niet benutte deel belastingcap.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Essentgelden/toekomst. onttrekkingen	-12.989	-9.474	-8.460	-7.364	-7.291
Netto weerstandscapaciteit	7.485	7.638	10.254	12.325	13.736
Algemene risico's	5.898	6.076	6.322	6.577	6.832
Risico's grondbedrijf	1.607	1.492	1.459	1.448	1.030
Risico's	7.505	7.568	7.781	8.025	7.862
Netto vrije ruimte	-20	69	2.472	4.299	5.873
- Algemeen	1.582	1.265	1.019	764	509
- Grondbedrijf	-1.602	-1.196	1.453	3.535	5.364
Weerstandsvermogen	1,00	1,01	1,32	1,54	1,75

Tabel 3.1.a opbouw weerstandsvermogen

Netto vrije ruimte: verschil tussen de weerstandscapaciteit (minus Essentgelden en toekomstige onttrekkingen) en de gekwantificeerde risico's.

Weerstandsvermogen: netto weerstandscapaciteit/risico's

In de toekomstige onttrekkingen zijn ook de financiële effecten (incidentele lasten) van de concept voorstellen MUIP 2017-2021 meegenomen. Hierover moet feitelijk nog worden besloten.

Het totale weerstandsvermogen blijft in de planperiode boven de minimale grens van 1,0 en neemt na 2017 sterk toe a.g.v. verwachte winstnemingen in het grondbedrijf.

Voor het Grondbedrijf is vanaf 2018 sprake van een positieve vrije ruimte.

De algemene reserve daalt in de planperiode met € 3,5 mln., m.n. door een onttrekking voor het project Ooijen-Wanssum (2,0 mln) en MUIP aanvragen uit de begroting 2016 (1,0 mln).

In de begroting 2016 is er van uitgegaan dat een besluit zou worden genomen m.b.t. parkeren, waarbij de Essentgelden zouden worden ingezet voor dekking. Ten tijde van het opstellen van de Voorjaarsnota 2016 zijn 5 opties uitgewerkt en moet besluitvorming nog plaatsvinden. In de adviesnota wordt per optie aangegeven welk effect dit heeft op het weerstandsvermogen (incl. Essentgelden).

De reserve Grondbedrijf wordt vanaf 2018 positief als gevolg van verwachte winstnemingen, m.n. De Blakt.

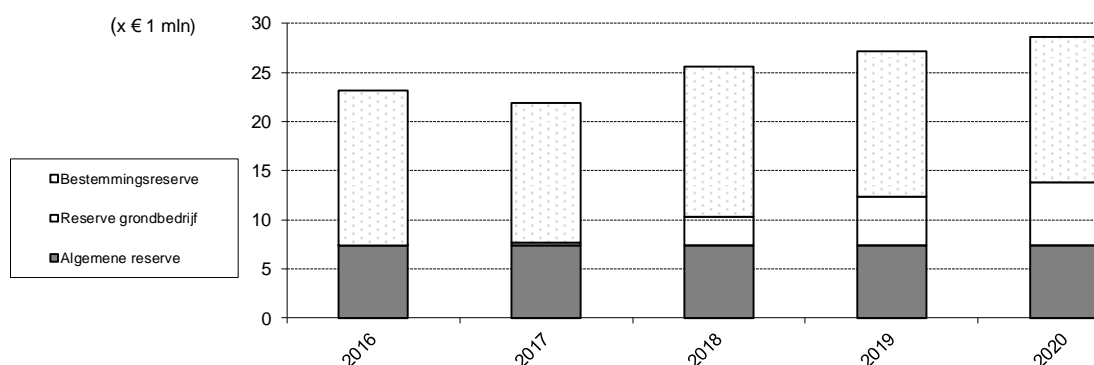
De algemene risico's nemen in de planperiode licht toe als gevolg van extra garantstellingen en toenemend onderhoud van vastgoed. De risico's van open einde regelingen zijn "nihil" omdat de structurele buffer sociaal domein toereikend wordt geacht om de risico's op te vangen.

We hebben geen rekening gehouden met potentiële risico's uit momenteel actuele dossiers DCGV/vervlechting, parkeren (zie ook hiervoor), glasweb en asielzoekerscentrum omdat bij het opstellen van de voorjaarsnota hierover nog geen besluiten zijn genomen.

De risico's op het grondbedrijf blijven nagenoeg gelijk.

3.2 Reservepositie

De stand van de reserves ontwikkelt zich als volgt.

Grafiek 3.2.a ontwikkeling reservepositie

stand ultimo	2016	2017	2018	2019	2020
Algemene reserve (vrij)	7.425	7.425	7.425	7.425	7.425
Risicoreserve grondbedrijf	5	296	2.912	4.983	6.394
Bestemmingsreserves	14.229	12.758	13.829	13.238	13.238
Bestemmingsreserve grondbedrijf	1.528	1.469	1.494	1.553	1.553
Totaal	23.187	21.947	25.660	27.198	28.609

Tabel 3.2.b ontwikkeling reservepositie

* Vrije algemene reserve = algemene reserve minus Essentgelden en minus toekomstige onttrekkingen a.g.v. genomen raadsbesluiten.

De totale waarde van de reserves neemt in de planperiode toe als gevolg van een positieve exploitatieverwachting van het grondbedrijf.

Voor de beoordeling van de reservepositie worden de bestemmingsreserves aangemerkt als onderdeel van het eigen vermogen, maar deze maken geen deel uit van de weerstandscapaciteit. De bestemmingsreserves zijn geormerkt, maar kunnen, na raadsbesluit, anderszins bestemd worden.

Voor de bepaling van het meerjarig weerstandsvermogen en de (netto) vrije ruimte is de ontwikkeling van de vrije algemene reserve en de risicoreserve van het grondbedrijf relevant.

Risicoreserve grondbedrijf

Onderstaand treft u een nadere specificatie aan van het meerjarig verloop van de risicoreserve grondbedrijf.

	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo per 1-1	-	5	296	2.912	4.983
Winstnemingen	304	481	2.792	2.263	1.624
Bijdragen					
- grondbedrijf	-199	-190	-176	-192	-213
- frictiegelden Algemene Dienst	-100				
Aanvulling door Algemene Dienst		-	-		-
Saldo per 31-12	5	296	2.912	4.983	6.394

-=uitgaven

Tabel 3.2.c ontwikkeling risicoreserve grondbedrijf

De winstnemingen en bijdragen zijn gebaseerd op de geactualiseerde exploitatieberekeningen bij de Programmaverantwoording 2015.

Er is rekening gehouden met tussentijdse winstnemingen gebaseerd op het principe dat de negatieve boekwaarde groter is dan de gecalculeerde nog te maken kosten. Eventuele toekomstige vertragingen in de uitvoering van exploitaties kunnen grote invloed hebben op de bovenstaande cijfers.

Tevens levert het grondbedrijf in 2016 voor het laatst een bijdrage in de vorming van de reserve frictiegelden.

Algemene reserve

Onderstaand treft u een nadere specificatie aan van het meerjarig verloop van de algemene reserve. Het saldo algemene reserve in onderstaand overzicht betreft het administratieve saldo. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen worden de toekomstige onttrekkingen uit hoofde van raadsbesluiten uit het verleden en toekomstige uitgaven op budgetoverhevelingen afgetrokken.

x € 1.000

Ontwikkeling algemene reserve	mutaties				
	2016	2017	2018	2019	2020
Saldo algemene reserve 1-1	21.644	20.451	16.760	15.746	14.650
Resultaatbestemming:					
- Netto resultaat	981				
- Budgetoverheveling	1.561				
- Speerpunten 2015					
	24.186				
Inkomsten					
Brukske (B&W 28 juli 2015)	212				
Totaal inkomsten	212	0	0	0	0
Uitgaven					
Bestemde budgetoverhevelingen t/m 2015 (diverse raadsbesluiten)	-2.103	-38			
Speerpunten 2015 (Raad 30 juni 2015)	-310				
Venrays huis voor kunsten (Raad 19 mei 2015)	-550	-284			
Informatiebeleidsplan (Raad 23-09-2014)	-83				
<u>Muip 2012-2016:</u>					
- Ooijen-Wanssum		-2.000			
<u>Muip 2016-2019:</u>					
Begroting 2016 - 2019: Incidentele lasten en loonkosten van o.a. diverse muip-aanvragen komen ten laste van de algemene reserve.	-900	-213	-511	-298	
<u>Muip 2017-2020:</u>					
De incidentele lasten van de muip 2017 - 2020 komen ten laste van de algemene reserve		-1.156	-503	-448	-73
Totaal uitgaven	-3.947	-3.691	-1.014	-746	-73
Claims					
Gemeenschapshuis Wanssum (de Zandhoek)				-350	
Saldo per 31-12	20.451	16.760	15.746	14.650	14.577

- = uitgaven

4. UITGANGSPUNTEN MEERJARENBEGROTING 2017-2020

Inleiding

Via de Voorjaarsnota worden de kaders opnieuw tegen het licht gehouden en indien nodig aangepast. De kaders hebben in hoofdlijnen betrekking op richtlijnen van de provincie Limburg, prijs- en loonontwikkelingen, belastingen, renteomslag, herziening BBV en de kengetallen die van belang zijn voor de berekening van de algemene uitkering.

4.1 Richtlijnen Provincie

Een van de taken van de provincie is om toezicht op gemeenten te houden en vast te stellen dat de gemeenten hun financiën goed op orde weten te houden. Elk jaar stuurt de provincie Limburg de zogenaamde begrotingsbrief. Hierin geeft de provincie aan welke aandachtspunten zij belangrijk vindt voor het komende begrotingsjaar en de daarbij behorende meerjarenraming. Op deze punten zal de provincie de ingediende programmabegroting 2017 en de meerjarenraming beoordelen.

De aandachtspunten die de provincie voor de begroting 2017 onderkent zijn:

- Voor 2017 is sprake van repressief toezicht indien:
 - de begroting 2017 naar het oordeel van de provincie structureel en reëel in evenwicht is of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht uiterlijk in 2020 tot stand zal worden gebracht. Er dient sprake te zijn van een structureel (structurele lasten gedekt door structurele baten) en reëel evenwicht (de ramingen zijn reëel).
 - De jaarrekening 2015 behoort structureel en reëel in evenwicht te zijn; indien de jaarrekening niet in evenwicht is, zal het structureel tekort worden betrokken bij het onderzoek van de begroting 2017. In de jaarrekening moet inzicht gegeven worden in de structurele en incidentele lasten en baten.
 - De vastgestelde jaarrekening 2015 en de begroting 2017 dienen tijdig, respectievelijk vóór 15 juli en 15 november 2016 aan de provincie te zijn toegezonden.
- Indien de begroting 2017 structureel en reëel niet in evenwicht is, maar aannemelijk is gemaakt dat dit evenwicht in de meerjarenraming (2020) tot stand wordt gebracht, zal afhankelijk van de financiële positie, het begrotingsproces naar de begroting 2018 worden gevolgd.
- Bij de bepaling van de financiële positie door de provincie worden alle in de begroting opgenomen bezuinigingsmaatregelen c.q. taakstellingen op hardheid en haalbaarheid beoordeeld.
- Taakstellingen die aan verbonden partijen (waaronder gemeenschappelijke regelingen) worden opgelegd, worden als niet reëel beschouwd, tenzij de desbetreffende verbonden partij of gemeenschappelijke regeling op bestuurlijk niveau heeft besloten dat en hoe deze opgelegde taakstelling daadwerkelijk wordt ingevuld.
- Onderhoud kapitaalgoederen.
Bezuinigingen op het jaarlijks en groot onderhoud kapitaalgoederen worden door de provincie alleen positief beoordeeld, indien aannemelijk wordt gemaakt dat het verlagen van het kwaliteitsniveau van het onderhoud niet zal leiden tot achterstallig onderhoud of juridische claims. Daarnaast zal actualisatie van het beheerplan op basis van de door de raad vastgestelde verlaging van het kwaliteitsniveau noodzakelijk zijn. Er is sprake van een ondergrens voor wat betreft het vast te stellen onderhoudsniveau van kapitaalgoederen. Voor bijvoorbeeld wegonderhoud betreft dit niveau C wanneer de CROW-normen worden toegepast.
- Indien sprake is van achterstallig onderhoud dient dit in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen vermeld te worden. Ook dienen de maatregelen vermeld te worden die getroffen worden om de achterstanden in te halen.
- De herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is van invloed op de begroting 2017 en de meerjarenraming.
- Om goed te kunnen inspelen op de demografische ontwikkelingen is het wenselijk kritisch te zijn op de waardering van gebouwen. Zeker als de bestemming van een gebouw is gewijzigd door langjarige leegstand en / of voornemens tot sloop van het gebouw.
- Het is van belang in de begroting 2017 – 2020 rekening te houden met extra lasten en baten die voortvloeien uit de opname van statushouders.
- Als deelnemende gemeente in een gemeenschappelijke regeling is de gemeente primair verantwoordelijk voor de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling. De provincie adviseert daarom toe te zien op een reële en volledige meerjarenraming bij de gemeenschappelijke regelingen.

4.2 Prijs- en loon/CAO-ontwikkeling

In de Voorjaarsnota worden de inflatiepercentages van prijzen en lonen gepresenteerd voor het nieuwe begrotingsjaar (2017) en de meerjarenbegroting (2018-2020). Als basis hiervoor hanteren we de korte termijnraming van maart 2016 van het Centraal Plan Bureau (CPB).

In het onderstaande overzicht worden de meest recente korte termijn ramingen van het CPB uit maart 2016 vergeleken met de gehanteerde uitgangspunten in onze huidige (meer)jarenbegroting 2016-2019.

%	2016	2017	2018	2019	2020
Prijsstijging overheid					
- CPB korte termijnraming maart 2016	0,70	1,20	nb*	nb*	nb*
- Begroting 2016-2019	1,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Mutatie	-0,30	-0,80			
Loonstijging					
- CPB korte termijnraming maart 2016	1,90	1,90	nb*	nb*	nb*
- Begroting 2016-2019	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25
Mutatie	-0,35	-0,35			

* Het CPB geeft voor de jaren na 2017 geen prognoses.

Tabel 4.2.a ontwikkeling prijzen/lonen CPB vs Programmabegroting 2016-2019

Toelichting op bovenstaande tabel

CPB korte termijnraming maart 2016

Het CPB schetst in haar korte termijnramingen een beeld tot en met het jaar 2017. Voor de jaren vanaf 2018 worden geen ramingen afgegeven.

Begroting 2016 – 2019: prijsstijging

In de programmabegroting 2016 – 2019 is voor het jaar 2016 een prijsstijging van 1,0% gehanteerd en vanaf 2017 2%.

Uitgangspunt prijsstijging bij deze voorjaarsnota

Prijsstijging

Jaar 2017

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat het CPB, volgens de korte termijnraming van maart 2016, voor 2017 uit gaat van 1,2%. Dit is ten opzichte van de programmabegroting 2016 – 2019, waar 2% is gehanteerd, een daling met 0,8% hetgeen neerkomt op een geschat voordeel (lagere lasten) van € 66.000.

Dit betekent dat we voor 2017 aan onze lasten- en batenkant uitgaan van een prijsstijging van 1,2%.

Jaar 2018 en verder

Zoals vermeld wordt door het CPB voor de jaren vanaf 2018 geen ramingen afgegeven.

Wij verwachten dat na 2017 de inflatie licht zal stijgen en stellen dan ook voor om voor 2018 en de navolgende jaren een licht stijgend percentage te hanteren: 2018 1,5%, 2019 1,75% en vanaf 2020 2%.

In onze meerjarenraming is voor de jaren vanaf 2017 rekening gehouden met een inflatie van 2%.

Voor 2018 en opvolgende jaren heeft de aanpassing de volgende financiële voordelen:

2018 € 109.000, 2019 € 145.000 en 2020 € 146.000.

Loonstijging

Eind januari 2016 hebben VNG en ambtenarenbonden een principe-cao afgesloten voor de sector gemeenten met een looptijd van 1 januari 2016 tot 1 mei 2017. Het betreft een kortdurende, "beleidsarme" cao, waarin de salarisafspraken uit het pensioenakkoord 2014 (0,74%) en het loonruimteakkoord 2015 (1,4%) kunnen worden uitgevoerd.

De nieuwe cao voorziet in een structurele salarisverhoging van 3% per 1-1-2016 en 0,4% per 1-1-2017. In de begroting voor 2016 was een loonindex geraamd van 2,25% t.o.v. de loonsom 2015. In de loonsom 2015 was echter al rekening gehouden met de salarisverhoging van 0,74% uit het

pensioenakkoord 2014, waardoor per saldo voldoende budgetruimte in de begroting is opgenomen om de salarisverhoging te bekostigen.

Voor 2017 verwacht het CPB een loonstijging van 1,9%. Hieruit moet zowel de generieke salarisverhoging, als de schommelingen in de pensioen- en sociale verzekeringspremies worden bekostigd. In de huidige meerjarenbegroting is rekening gehouden met een stijging van de loonkosten van 2,25%. Voorgesteld wordt om voor 2017 aan te sluiten bij de CPB-raming van 1,9% voor de loonindex en voor de jaren erop volgend rekening te houden met een loonindex van 2%.

Samengevat zien de voorgestelde prijs- en loonontwikkelingen er als volgt uit:

	2017	2018	2019	2020
Prijsstijging				
- lasten	1,20%	1,50%	1,75%	2,00%
- baten	1,20%	1,50%	1,75%	2,00%
Loonstijging				
- lasten	1,90%	2,00%	2,00%	2,00%
- baten	1,90%	2,00%	2,00%	2,00%

Tabel 4.2.b voorgestelde prijs-/loonontwikkelingen

Overige loonontwikkelingen

Zoals reeds aangekondigd in de begroting 2016 wordt per 1-1-2017 het Individueel Keuze Budget (IKB) ingevoerd. In het IKB worden de huidige rechten op vakantietoeslag 8%, eindejaarsuitkering 6%, levensloopuitkering 1,5% en het recht op 2 bovenwettelijke verlofdagen (uitgedrukt in een percentage van 0,8%) ondergebracht. Medewerkers kunnen maandelijks een keuze maken om (een deel van) het opgebouwde IKB budget uit te laten keren als bruto loon, om verlofuren aan te kopen, om een studie te financieren of om uit te ruilen tegen andere à la carte bestedingsdoelen. In december wordt het openstaande saldo van dit budget automatisch uitbetaald aan de medewerker. In de begroting 2016 – 2019 zijn de extra lasten IKB € 600.000 ten laste van de algemene reserve gebracht. Onder meer door boven genoemde loonontwikkelingen zijn de extra lasten IKB toegenomen tot € 710.000.

In overeenstemming met de verwerking in de begroting 2016 – 2019 komen de extra lasten IKB ten laste van de algemene reserve.

Na de invoering van het IKB wordt, zoals hiervoor reeds vermeld, aan het einde van het kalenderjaar ook het deel van het IKB voor niet opgenomen bovenwettelijk verlof uitbetaald aan de medewerker. In de huidige situatie wordt het restant verlof automatisch overgeschreven naar het nieuwe kalenderjaar. De verwachting is dat medewerkers, die aan het einde van het jaar nog een verlofsaldo hebben, het openstaande saldo IKB gewoon uit laten betalen. Daarmee zou op basis van de gemiddelde verlofsaldi van afgelopen jaren een bedrag van ca. € 85.000 gemoeid zijn. Of het IKB ook daadwerkelijk zal leiden tot een extra betaling van niet opgenomen bovenwettelijke verlofdagen aan het einde van het jaar, zal zich in de toekomst in de praktijk moeten uitwijzen.

De verwachte financiële gevolgen van de voorgestelde prijs- en loonstijgingen en loonontwikkelingen zijn:

	x € 1.000			
Prijs- / loonontwikkelingen	2017	2018	2019	2020
Prijseffecten	66	109	145	146
Looneffecten	50	103	157	214
Individueel keuzebudget (IKB)	710			
Dekking via algemene reserve	-710			
Totaal financiële gevolgen	116	212	302	360

- = nadeel

Tabel 4.2.c financiële gevolgen prijs-/loonontwikkelingen

4.3 Belastingscenario

De gemeentelijke heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente Venray. Onderstaand worden de uitgangspunten voor het belastingscenario 2017-2020 per belastingsoort weergegeven.

Inwerkingtreding landelijke voorziening WOZ per 1 oktober 2016

Met ingang van 1 oktober 2016 treden enkele nieuwe artikelen van de Wet Waardering onroerende zaken in werking. De inwerkingtreding ziet op de invoeging van artikelen en wijzigingen in de Wet WOZ die betrekking hebben op de landelijke voorziening WOZ. Deze landelijke voorziening WOZ is bedoeld voor de beoogde verruiming van de openbaarheid van de WOZ-waarde. Per 1 oktober 2016 is naar verwachting de landelijke voorziening WOZ door de gemeenten voldoende substantieel gevuld en is de voorwaarde voor openstelling van deze landelijke voorziening vervuld. De gemeente Venray streeft er naar om uiterlijk 1 oktober 2016 te voldoen aan de aansluitings-toets en dan ook aan te sluiten op deze landelijke voorziening.

Transparantie gemeentelijke tarieven reisdocumenten

In de Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is een wijziging opgenomen waarmee gemeenten verplicht worden om in hun begroting per categorie van producten en diensten uit de legesverordening inzichtelijk te maken welke kosten en opbrengsten aan de tarieven ten grondslag liggen. Ook moeten de gemeenten daarbij toelichten welke beleidskeuzes er bij de tarifiering van de producten en diensten zijn gemaakt. Bijvoorbeeld of er kruissubsidiëring is tussen of binnen productcategorieën. Gemeenten moeten deze nieuwe regelgeving al op de begroting voor 2017 toepassen. Vanaf volgend jaar moeten burgers dus meer inzicht krijgen in de kostenopbouw van de tarieven die gemeenten hanteren; niet alleen voor de reisdocumenten, maar voor alle producten en diensten waarvoor hun gemeenten leges in rekening brengen.

Verruiming gemeentelijk belastinggebied

Het kabinet komt voor de zomer van 2016 met een voorontwerp van een wetsvoorstel dat als basis kan dienen voor een wetsvoorstel om vanaf 2019 een verschuiving, ter grootte van ca € 4 miljard, te realiseren van de inkomstenbelasting naar het gemeentelijk belastinggebied. Kernpunten van het voorstel zijn de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied en een gelijktijdige verlaging van de inkomstenbelasting, zoals geadviseerd door de Commissie Rinnooy Kan. Dit wordt op een zodanige wijze vorm gegeven dat deze maximaal koopkrachtneutraal uitpakt voor burgers, de inkomensverdeling zoveel mogelijk intact laat en tegelijkertijd landelijk leidt tot minimaal 15.000 tot 20.000 extra banen. Randvoorwaarden bij deze verschuiving tussen inkomstenbelasting en gemeentelijke belastingen zijn voor het kabinet dat gemeenten geen inkomenspolitiek gaan bedrijven, dat voorkomen wordt dat lasten eenzijdig afgewenteld worden op specifieke groepen, dat het stelsel goed uitvoerbaar is en dat de totale lastendruk (Rijk plus lokale overheden) gelijk blijft. Ook de wijze van heffen wordt hierbij betrokken. Onderdeel van het ontwerp kan zijn dat een aantal kleine gemeentelijke belastingen wordt afgeschaft.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

Gemeenten kunnen de OZB-tarieven zelf bepalen. Er worden door het Rijk geen maximale tarieven opgelegd. Wel is er een macronorm van toepassing. Onder de macronorm wordt verstaan het landelijk (macro)percentage waarmee de OZB-opbrengst jaarlijks mag stijgen. De macronorm is geen wettelijke norm, maar het betreft een gemiddeld stijgingspercentage voor alle gemeenten.

Voor de inkomstenraming OZB geldt als algemeen uitgangspunt een constante omvang van de opbrengst van de OZB en een jaarlijkse aanpassing van de OZB tarieven. Voor deze collegeperiode is in coalitieakkoord 2015-2018 vastgelegd dat voor de OZB de macronorm wordt gehanteerd. In de septembercirculaire is de gecorrigeerde macronorm 2016 vastgesteld op 1,57% en de ongecorrigeerde macronorm vastgesteld op 2,7%. In de begroting is met dit laatste percentage rekening gehouden. Voor de jaren 2017 en 2018 is de macronorm van 3% in de begroting opgenomen. Daarna is het inflatiepercentage van toepassing.

Woonlastennorm

Het kabinet heeft reeds eerder aangegeven om samen met de VNG te komen tot een woonlastennorm. De woonlasten bestaan uit de combinatie van de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Er zijn ter zake, door het kabinet, nog geen concept voorstellen gepubliceerd.

Herverdeling van de OZB lasten en inkomstenstijging OZB

In het collegeakkoord is afgesproken:

"We maken een analyse van hoe de lastendruk woningen/niet-woningen is. Aan de hand van deze analyse wordt bekeken of er verbetervoorstellen mogelijk zijn binnen de afspraak dat het totaalbedrag aan inkomsten gelijk moet blijven."

Tariefdifferentiatie woningen en niet-woningen (bedrijven):

De volgende alinea gaat in op de ontwikkeling van de OZB tarieven voor de eigenaar woningen en niet-woningen. Uit deze analyse blijkt voor de verhouding (tariefdifferentiatie) van de OZB tarieven voor de eigenaren niet-woningen en de eigenaren woningen het volgende. Van 2000 tot en met 2011 steeg de tariefdifferentiatie van 69% naar 119% in 2011. Daarna is een daling in gezet naar 86,71% in 2016. De tarieven voor 2017 worden in het najaar bepaald.

Tarief per €1000, - WOZ waarde:

Belastingjaar	2013		2014		2015		2016	
eigenaar woning	0,1179		0,1348		0,1434		0,1505	
		112,04%		92,95%		89,05%		86,71%
eigenaar niet-woning	0,2500		0,2601		0,2711		0,2810	

Heffing OZB woningen en niet-woningen (bedrijven):

Voor de OZB heffing 2016 geldt een hogere procentuele stijging van de woningen dan voor niet-woningen. De definitieve OZB-heffing op de basis van de gemiddelde waarde zal bij de jaarrekening 2016 worden gepresenteerd.

OZB-druk: begroting 2016					
rekenvoorbeeld		Aanslag 2015	Aanslag 2016	€ stijging	% stijging
OZB eigenaar woning					
WOZ waarde 2015:	€ 206.684	€ 296			
WOZ waarde 2016 ¹ :	€ 204.815		€ 308	€ 12	4,05%
OZB eigenaar niet woning					
WOZ waarde 2015:	€ 681.331	€ 1.847			
WOZ waarde 2016 ² :	€ 664.122		€ 1.866	€ 19	1,03%
1: WOZ waardedaling woningen -0,28%					
2: WOZ waardedaling niet woningen -0,79 %					
Gegevens d.d. 17-02-2016					

Rioolheffing

Een belangrijke taak van de gemeente is de zorg voor afval-, grond-, en hemelwater. Voor de kosten van de inzameling en afvoer naar de zuivering van het huishoudelijk afvalwater, de kosten voor de inzameling en de afvoer van het hemelwater vraagt de gemeente een vergoeding in de vorm van een rioolheffing.

Basis voor de rioolheffing is het door de raad vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan (lees: GRP), met kostendekkende tarieven.

In 2013 is de berekening van het kostendekkingsplan(KDP) gewijzigd. In verband met deze nieuwe berekening wordt voor de komende jaren rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van de tarieven van 2%. Dat betekent in 2017 een stijging overeenkomstig het verwachte inflatiepercentage.

Afvalstoffenheffing

Basis voor de afvalstoffenheffing zijn de kostendekkende gedifferentieerde tarieven (Diftar). In de Kadernota afvalbeleid 2013 – 2025 is vastgelegd dat de gemiddelde afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden maximaal € 177 per jaar bedraagt. Uitgangspunt hierbij is dat de kosten worden gedrukt door een betere scheiding van de afvalstromen.

Lastendruk

• **woningen**

De lastendruk voor woningen bestaat uit het bedrag voor de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

• **niet-woningen**

De lastendruk voor niet-woningen bestaat uit het bedrag voor de OZB en de rioolheffing. De bedrijven betalen immers géén afvalstoffenheffing.

Hierdoor kan er geen goede vergelijking worden gemaakt tussen de lastendruk van woningen en niet-woningen.

Op dit moment zijn er nog teveel onzekerheden om de lastendruk voor woningen te kunnen berekenen. Bij de vaststelling van de verordening OZB (december 2016) wordt wel een (voorlopige) lastendruk 2017 voor woningen gepresenteerd.

Overige belastingen, rechten en tarieven

Bij de overige belastingen, rechten en tarieven, zoals: leges, marktgelden, precariobelasting en lijkbezorgingrechten (begraafrechten), reclamegelden, havengeldbelastingen en brandweerrechten. Uitgangspunt is een jaarlijkse aanpassing van de tarieven met het inflatiepercentage c.q. kostendekkendheid.

(Water)Toeristenbelasting

Uitgangspunt is een aanpassing van de tarieven met het geldende CPB inflatiepercentage. Vanaf 2017 geldt het inflatiepercentage volgens paragraaf 4.2 van deze voorjaarsnota. De stijging van het tarief wordt pas doorgevoerd, zodra het tarief afgerond kan worden op 5 cent.

Uit onderstaande tabel blijkt dat het tarief voor de toeristenbelasting voor 2017 wordt verhoogd van € 1,15 naar een tarief van € 1,20 en vanaf 2019 van € 1,20 naar € 1,25.

Tarieven (water)toeristenbelasting	2016	2017	2018	2019	2020
inflatiepercentage	1,00%	1,20%	1,50%	1,75%	2,00%
berekend tarief	1,19	1,21	1,23	1,25	1,27
werkelijk tarief	1,15	1,20	1,20	1,25	1,25

Parkeerbelastingen

De gemeenteraad neemt in mei 2016 een besluit over betaald parkeren.

Totaaloverzicht ontwikkeling belastingen

		2017	2018	2019	2020
OZB	opbrengstontwikkeling	3,00%	3,00%	1,75%	2,00%
Rioolheffing	tariefontwikkeling	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Afvalstoffenheffing		kostendekkend	kostendekkend	kostendekkend	kostendekkend
Toeristenbelasting	tariefontwikkeling	4,35%	0,00%	4,17%	0,00%
Parkeerbelastingen	tariefontwikkeling	inflatie	inflatie	inflatie	inflatie
Overige belastingen	tariefontwikkeling	inflatie/ kostendekkend	inflatie/ kostendekkend	inflatie/ kostendekkend	Inflatie/ kostendekkend

(On)benutte belastingcapaciteit

Bij de belastingcapaciteit worden drie heffingen meegenomen: de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Doordat de riool- en de afvalstoffenheffing kostendekkende tarieven kent en de OZB stijgt met het maximale percentage (zijnde de macronorm) heeft de gemeente Venray, binnen dit rekenmodel, geen onbenutte belastingcapaciteit voor de jaren 2017 t/m 2020.

4.4 Renteomslag

Het rente-omslagpercentage wordt gehanteerd voor het doorberekenen van rente aan investeringen, grondexploitaties en als vergoeding voor de inzet van eigen middelen in de exploitatie zoals (structureel deel) reserves en voorzieningen. In de programmabegroting 2016-2019 zijn we uitgegaan van een rente-omslagpercentage van 4,5%.

In het kader van de herziening van het BBV (zie ook onderdeel 4.8) zijn in maart 2016 voor o.a. de rente door de Commissie BBV stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan. De renteconsequenties voor de **grondexploitatie** treden reeds ingaande het begrotingsjaar 2016 in werking, terwijl wijzigingen voor de **algemene dienst** met ingang van het begrotingsjaar 2017 dienen te worden toegepast.

Voor wat betreft de **grondexploitatie** is het niet meer toegestaan om rente over het eigen vermogen aan deze exploitaties toe te rekenen. Omdat de grondexploitaties deels met vreemd en

deels met eigen vermogen zijn gefinancierd dient rentetoerekening plaats te vinden op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd/totaal vermogen.

Per 31 december 2015 waren de activa van de gemeente voor 69,3% gefinancierd met vreemd vermogen (projectfinanciering uitgezonderd). Het gemiddeld gewogen rentepercentage van de uitstaande geldleningen per 31 december 2015 bedroeg 4,74%. Dit betekent dat aan de grondexploitatie slechts 3,28% rente mag worden doorberekend in plaats van het huidige renteomslagpercentage van 4,5%.

Op basis van de huidige inzichten levert dit de volgende nadelen op:

2016	€ 10.000
2017	€ 100.000
2018	€ 209.000
2019	€ 189.000
2020	€ 145.000

Ten aanzien van de **algemene dienst** bestaan de rentekosten die aan de producten moeten worden toegerekend uit de betaalde rente op geldleningen en de (bespaarde)rente vanwege de inzet van het eigen vermogen en het permanente deel van de voorzieningen. Deze rentekosten, uitgedrukt in een percentage, worden berekend over de boekwaarde op 1 januari en wordt het renteomslagpercentage genoemd. Bij de Commissie BBV zijn over de toepassing van de Notitie rente nog meerdere vragen gesteld waarop medio mei 2016 nog geen antwoorden waren verstrekt en deze kunnen van invloed zijn hoe met rente in de programmabegroting moet worden omgegaan. Naar verwachting zal er tijdens het proces van het opstellen van de programmabegroting 2017 meer duidelijkheid bestaan.

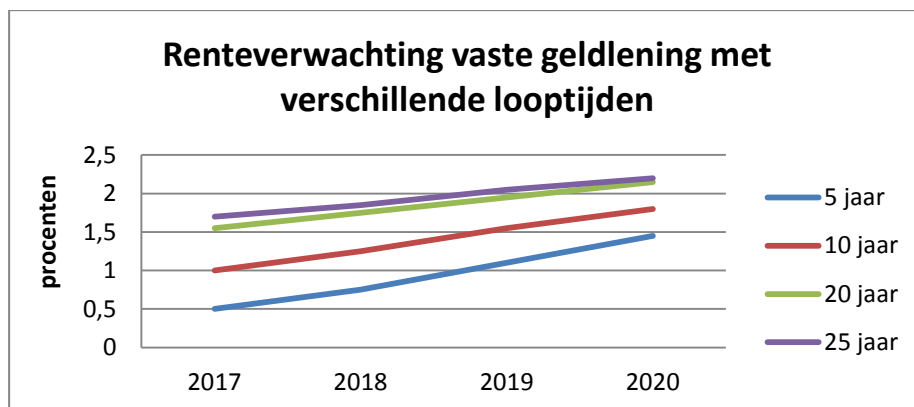
Naast de hiervoor genoemde wijzigingen in het BBV zijn er een aantal uitgangspunten en onderbouwingen te noemen voor het toe te passen renteomslagpercentage voor de begroting 2017:

- de liquiditeitsprognose voor 2016-2017;
- de verwachte jaarlijkse stijging van de rente voor vaste geldleningen met een looptijd liggend tussen 5 en 25 jaar voor 2017 ten opzichte van de rentestand per 29 maart 2016 op basis van informatie van externe bronnen;
- voor grondexploitatie, investeringen van de renovatie en uitgeleende woningbouwleningen is projectfinanciering aangetrokken en zijn derhalve uitgezonderd voor de renteomslagberekening;
- voor 2017 geplande investeringen (o.a. MUIP 2017-2020) ad € 11,4 zullen geldleningen moeten worden aangetrokken;

In 2016 zullen de liquide middelen naar verwachting met €18 miljoen teruglopen o.a. vanwege geplande investeringen. Ook voor 2017 staan naast de MUIP-aanvragen, investeringen gepland in o.a. de Gebiedsontwikkeling Ooijen Wanssum ad € 8 miljoen terwijl de bijdragen in dit project reeds grotendeels in vroegere jaren zijn ontvangen. Verder zijn in 2017 voor € 5 miljoen aan investeringen in nieuwbouw en aanpak van binnenmilieu in scholen gepland. Dit betekent dat er geldleningen moeten worden afgesloten en dit verslechtert derhalve onze schuldpositie. De financiering van deze investeringen zal, afhankelijk van de rente-ontwikkeling, mogelijk deels met kasgeld en deels met langlopende geldleningen moeten worden gefinancierd.

Met betrekking tot de reeds genoemde schuldpositie is het in het kader van de Wet Houdbare overheids financiën(Hof) van belang dat door het hoge investeringsniveau de toelaatbare tekortnorm (EMU-saldo) zou kunnen worden overschreden. Hiertoe wordt voor iedere gemeente een individuele referentiewaarde vastgesteld. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 14 september 2015 is afgesproken dat over de EMU-tekortnorm in 2017 eerst in 2016 afspraken gemaakt zullen worden. Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt in het nieuwe BBV een geprognostiseerde balans voorgeschreven en het meerjarig opnemen van het EMU-saldo in een begrotingsparagraaf. Met het opnemen van een geprognostiseerde balans krijgt de raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte.

De rente voor af te sluiten geldleningen voor de (middel)lange termijn is medio mei 2016 nog historisch laag. De verwachting is dat de rente in de komende jaren wel weer gaat oplopen, maar blijft nog steeds op een laag niveau. Onderstaande grafiek geeft de ontwikkeling hiervan voor de jaren 2017 t/m 2020 weer.

4.5 Ontwikkelingen in taakstellingen en reserveringen

In de huidige (meerjaren) programmabegroting 2016 zijn diverse nog te realiseren taakstellingen (bezuinigingen) en ingeboekte stelposten (extra financiële ruimte) opgenomen. Onderstaand volgt een nadere inhoudelijke toelichting op de ontwikkelingen in de taakstellingen en stelposten.

Taakstellingen

Beleidsinhoudelijke bezuinigingen

x € 1.000

Nog te realiseren	2016	2017	2018	2019	2020
Gemeentelijk vastgoed	77	71	41	14	0
Onderwijs	112	107	102	97	97
Onderuitputting investeringen	173	300	300	300	300
Totaal taakstellingen	362	478	443	411	397

Tabel 4.5.a resterende taakstellingen beleidsinhoudelijke bezuinigingen

Gemeentelijk vastgoed

Vanuit het rijk is vanaf 2015 een taakstelling opgelegd voor onderwijshuisvesting. In de begroting 2015 was deze deels al ingevuld.

Bij de budgetverantwoording over de renovatie van het gemeentehuis (raad 7 april 2015) is besloten het voordeel dat hierdoor ontstaat ten gunste te laten komen van de taakstelling vastgoed. Hierdoor is de taakstelling structureel verlaagd met € 64.500.

Bij de begroting 2016 is besloten om de taakstelling niet volledig af te boeken maar te halveren, met als onderliggende gedachte deze taakstelling op termijn te realiseren middels de verkoop van vastgoed.

x € 1.000

Taakstelling gemeentelijk vastgoed	2016	2017	2018	2019	2020
Taakstelling gemeentelijk vastgoed conform programmabegroting 2015 (pag. 111)	219	207	146	92	0
Renovatie gemeentehuis (raad 7 april 2015)	-65	-65	-65	-65	0
	155	143	82	28	0
Afboeking taakstelling begroting 2016-2020	-78	-72	-41	-14	0
Taakstelling gemeentelijk vastgoed begroting 2016	77	71	41	14	0

Onderwijs

Per 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden met betrekking tot het onderhoud van de schoolgebouwen geheel bij de schoolbesturen komen te liggen. Dit betekent concreet dat voor het onderhoud van deze gebouwen de gemeente gekort is in het gemeentefonds. De gelden voor het onderhoud worden vanaf 1 januari 2015 direct vanuit het rijk aan de schoolstichtingen uitgekeerd. Daarom is dit als een taakstelling bij het product huisvesting primair onderwijs ondergebracht. Een deel (€ 238.000) van de taakstelling wordt gerealiseerd binnen de begroting.

Binnen het IHP zijn investeringskredieten beschikbaar gesteld voor o.a. "algemene maatregelen leegstand" en voor "aanpak binnenmilieu scholen". Hiervan zijn de schoolbesturen op de hoogte.

Inzake de taakstelling op het gebied van onderwijshuisvesting is in de raad afgesproken dat binnen alle onderwijsbudgetten de taakstelling wordt gerealiseerd.

Op dit moment wordt besproken hoe de taakstelling en de uitvoering van het huisvestingsplan gerealiseerd kunnen worden.

Daarbij heeft het college als uitgangspunt het volgende vastgesteld om te bespreken en verder uit te werken:

- De kapitaallasten op de kredieten in te zetten als bezuinigingstaakstelling, (De gemeente heeft geen wettelijke verplichtingen voor het uitvoeren van maatregelen binnenklimaat en leegstand, maar gelet op de beschikbaarstelling vanuit de raad vereist dit goed overleg met de schoolbesturen, omdat er verwachtingen zijn geschapen.
- Schoolbesturen voor deze doelen deels te compenseren met een budget uit de voorziening huisvesting primair onderwijs.
- De uitwerking hiervan zal ter besluitvorming aan college en raad worden voorgelegd.

De taakstelling onderwijshuisvesting is vrijwel geheel ingevuld, hetgeen blijkt uit onderstaande tabel.

x € 1.000

Taakstelling onderwijs	2016	2017	2018	2019	2020
Taakstelling	350	350	350	350	350
Inlossing taakstelling:	-238	-243	-248	-253	-253
Resterende taakstelling	112	107	102	97	97

x € 1.000

Oplappingsrichting Onderwijs	2016	2017	2018	2019	2020
Resterende Taakstelling	112	107	102	97	97
- Vrijval doordecentralisatie Raayland	-60	-60	-60	-60	-60
- Vrijval kredieten leegstand en binnenklimaat	0	-42	-42	-37	-37
Restant taakstelling Onderwijs	52	5	0	0	0

Onderuitputting investeringen

Onze organisatie is ervan doordrongen dat investeringsopdrachten gerealiseerd moeten worden in het jaar dat ze zijn gepland. Wij sturen daar ook op. U kunt dit volgen via onze Bestuurs-rapportages en de Programmaverantwoordingen. De ervaring is echter dat zowel interne als externe factoren er toe kunnen leiden dat vertragingen ontstaan bij de uitvoering van onze investeringsopdracht. Daartoe wordt sinds de Programmabegroting 2011 een structurele onderuitputting op investeringen ten gunste van de begroting opgenomen van € 200.000. Naar aanleiding van de ervaring met deze stelpost over de laatste jaren is de stelpost vanaf de begroting 2016 verhoogd naar jaarlijks € 300.000.

Organisatietaakstelling (personele bezuiniging)

Onderstaande tabel geeft een nader inzicht in het verloop van de organisatietaakstellingen:

x € 1.000

Organisatietaakstelling	2016	2017	2018	2019	2020
Taakstelling t/m begroting 2013					
taakstelling voorjaarsnota 2010	1.788	1.799	1.811	1.824	1.834
aanvullende taakstellingen vanaf 2010	1.181	1.228	1.296	1.324	1.347
taakstelling begroting 2013	500	500	500	500	500
taakstelling begroting 2014	270	400	400	400	400
Specifieke taakstellingen					
taakstelling bezuiniging handhaving Horst	418	428	437	446	455
taakstelling projectleidersuren	494	496	503	556	607
Totale taakstelling t/m begroting 2016	4.651	4.852	4.949	5.050	5.145
Totaal gerealiseerd	4.484	4.364	4.414	4.480	4.557
Restant taakstelling	167	488	535	569	588

Tabel 4.5.d organisatie taakstellingen

De personele taakstelling die nog gerealiseerd moet worden bestaat uit de extra taakstelling die is opgelegd bij de Programmabegroting 2014 (€ 135.000 in 2015, oplopend naar € 400.000 vanaf 2017). Verder is er vanaf 2015 een taakstelling ontstaan vanuit de samenwerking op het gebied van handhaving met de gemeente Horst aan de Maas en is er een taakstelling op projecturen. Conclusie is dat er vanaf 2016 nog € 167.000 aan bezuinigingen (structureel) gerealiseerd moet worden, oplopend naar € 588.000 in 2020.

Voor de langere termijn is het noodzakelijk om te komen tot een strategische personeelsplanning om zodoende voor de langere termijn verder invulling te geven aan de bezuinigingstaakstelling. Aanwending van de frictie-reserve kan daarbij noodzakelijk zijn, mede in relatie tot het organisatie-ontwikkelingstraject.

Projecturen

Op dit budget staan uren van projectmedewerkers die bij het opstellen van de programmabegroting nog niet toe te wijzen zijn aan concrete projecten. In de loop van het begrotingsjaar worden deze uren toegekend aan dan lopende projecten of zal er bezuinigd moeten worden op de formatie. Omdat de dekking van de kosten binnen de projecten gevonden moet worden is voor dat bedrag een taakstelling opgenomen

Daarnaast worden projecturen voor de jaren 2014 tot en met 2017 gedekt uit de frictiereserve voor een bedrag van circa € 350.000. Het streven is om ook deze uren alsnog te dekken uit projecten. Vanaf 2018 maken deze uren deel uit van het begrotingssaldo.

Taakstelling handhaving

De gemeente Horst aan de Maas heeft per 1-1-2011 de overeenkomst voor handhavingsuren verminderd. In 2014 is overeenstemming bereikt over de afkoop van de contractuele verplichtingen. Deze afkoopsom is voor de helft gebruikt in 2014 ter dekking van de gemiste inkomsten. In 2015 is het resterende deel vrijgevallen ten gunste van het rekeningresultaat. De oplossing voor deze taakstelling wordt onder andere gezocht in de samenwerking met o.a. gemeente Gennep op het gebied van VTH.

Reserveringen (buffers)

In dit onderdeel wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken m.b.t. in de begroting opgenomen reserveringen.

	<i>x € 1.000</i>				
Reserveringen	2016	2017	2018	2019	2020
Stelpost MUIP			pm	pm	pm
Buffer decentralisaties (Bezuinigingen rijk 25%)	1.049	1.117	681	900	830

Tabel 4.5.c stelposten

Stelpost MUIP

In de Programmabegroting 2017 wordt de jaarschijf 2017 van het MUIP 2017-2020 in de betreffende programma's opgenomen. De jaarschijven 2018-2020 zijn richtinggevend waardoor de hieruit voorvloeiende lasten op de MUIP-stelpost (in programma 4) worden opgenomen. Dit met uitzondering van de investeringen/lasten die onlosmakelijk samenhangen met de jaarschijf 2017. Deze lasten zijn ook in de betreffende programma's verwerkt. Zodra uw raad over de MUIP 2017 - 2020 heeft besloten wordt deze stelpost gevuld en opgenomen in de Programmabegroting 2017 - 2020.

Buffer decentralisaties (bezuinigingen rijk 25%)

Vanuit de programmabegroting 2012 zijn bedragen gereserveerd als buffer voor te verwachten efficiencykortingen voor de decentralisatieopdrachten. Voor 2012 € 475.000, 2013 € 950.000, 2014 € 1.425.000 en vanaf 2015 € 1.900.000. Deze buffer is daarna negatief beïnvloed door de B&W nota 'herstructurering NLW en Participatiewet' en deze is weer geactualiseerd in de B&W nota van 15 juli 2014. In het kader van het sluitend maken van de programmabegroting 2014 - 2017 is deze buffer vanaf 2015 structureel verlaagd met € 475.000. Daarnaast is het tekort van het sociaal domein volgens de programmabegroting 2016-2019 ten laste gebracht van de buffer.

In het onderstaand overzicht wordt het verloop van de buffer weer gegeven.

x € 1.000

Buffer 25% rijksbezuinigingen	2016	2017	2018	2019	2020
Programmabegroting 2012	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Tussentotaal	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Programmabegroting 2013: Inzet tbv werkplein - NLW/Wsw	-89	-300			
Tussentotaal	1.811	1.600	1.900	1.900	1.900
B&W nota 2 april 2013: Notitie herstructurering NLW en Participatiewet	-80	300			
Aanpassing buffer programmabegroting 2014 - 2017	-475	-475	-475	-475	-475
BenW nota 15 juli 2014 Rapportage transitie NLW	-221	-41			
Totaal programmabegroting 2015-2018	1.035	1.384	1.425	1.425	1.425
Inzet buffer programmabegroting 2016-2019	14	-267	-744	-525	-595
Totaal programmabegroting 2016-2019	1.049	1.117	681	900	830

4.6 Grondbedrijf

Algemeen beeld

De financiële crisis/recessie waarin Nederland zich de afgelopen jaren heeft verkeerd, heeft landelijk, dus ook in Venray, grote gevolgen gehad voor de economie en daarmee ook voor de grondexploitaties. Terughoudendheid bij kopers en banken zijn duidelijk merkbaar en zichtbaar geweest met name op de woningmarkt. In 2015 is er verbetering op de markt, die in 2014 voorzichtig is ingezet, doorgezet. Er is weer meer vraag naar woningbouwkwavels.

De tijden van voor de financiële crisis/recessie keren echter niet terug. Dit is mede te wijten aan demografische ontwikkelingen, het evenwicht tussen vraag en aanbod. Dat houdt o.a. in dat het toevoegen van nieuwbouwwoningen geen gewoonte meer is maar alleen geschied op basis van een daadwerkelijke aantoonbare behoefte. Nieuwe gemeentelijke woningbouwexploitaties liggen derhalve niet meer voor de hand. Eveneens wordt bij de jaarlijkse herziening van de lopende grondexploitaties hiermee rekening gehouden.

Grondprijzen

De gemeente Venray heeft ervoor gekozen de grondprijzen al een aantal jaren te bevriezen. Dit geldt ook voor de grondprijzen in 2016. Per 1 januari 2016 geldt voor elke kern van Venray de m² prijs van € 230 excl. BTW voor vrije-sectorkavels. Voor kavels tbv sociale huurwoningen geldt een gereduceerde prijs.

Grondexploitaties

In de geactualiseerde grondexploitaties wordt rekening gehouden met de behoeftcijfers uit de etilprognoses. De grondexploitaties zijn verder behoedzaam opgesteld, worden alert gevolgd en indien nodig worden voorstellen voor eventuele bijstelling voorgelegd. Voor wat betreft de uitgangspunten is rekening gehouden met een rentepercentage van 4,5% (interne rente) en een kostenstijging van 2%. Voor de opbrengstenstijging is voorzichtigheidshalve uitgegaan van een stijging van 1% vanaf 2018.

Het resultaat op eindwaarde van de gemeentelijke grondexploitaties is bij de jaarrekening 2015 ingeschat op € 7,0 mln. voordelig. In 2014 was dit € 6,9 mln. voordelig. Het resultaat is hiermee nagenoeg gelijk gebleven. Het is lastig in te schatten wat het resultaat in de toekomst zal zijn. Wel is duidelijk dat de druk op de grondexploitaties groot blijft. De grootste risico's zijn een eventuele grondprijzverlaging én de begrote verkopen van kavels in relatie tot de woningmarktbehoefte. Dit laatste kan leiden tot een afwaardering binnen een grondexploitatie.

Voor de niet in exploitatie zijnde gronden is in 2015 één perceel aangekocht ten behoeve van een toekomstig woningbouwproject in Smakt. Hiermee zijn er per 1-1-2016 twee "nog niet in exploitatie genomen" projecten. Jaarlijks wordt de boekwaarde van de nog niet in exploitatie genomen gronden afgewaardeerd tot marktwaarde. Het betreft dan hoofdzakelijk rentekosten en uren welke worden afgeboekt ten laste van de risicoreserve grondbedrijf. Deze afwaardering is verplicht in het kader van de regels van de BBV. Per 1 januari 2016 zal de categorie "niet in exploitatie genomen gronden" vervallen. Deze gaan onder de Materiele Vaste Activa-categorie vallen.

Deelnemingen

De gemeente Venray c.q. het grondbedrijf neemt deel in een aantal regionale projecten. Dit zijn Venlo Greenpark en Villa Flora. In het kader van de Campusontwikkeling Greenport Venlo wordt momenteel gewerkt aan het samenvoegen van drie gebiedsontwikkelingen (Venlo Greenpark, Tradeport Noord en DCGV) en de twee gebouwenexploitaties (Villa Flora en Innovatoren) tot één nieuwe ontwikkelorganisatie. Streven is dat dit hele traject in 2016 zal worden afgerond.

Vennootschapsbelasting

Voor een meer algemene toelichting over de per 1 januari 2016 voor decentrale overheden ingevoerde Wet Vennootschapsbelasting (Vpb) wordt verwezen naar 4.7. In 2016 zijn met ondersteuning van Deloitte een quickscan en een financiële analyse uitgevoerd om inzicht te krijgen of het grondbedrijf door de fiscale ondernemerspoort komt en zo ja wat hiervan de financiële gevolgen zijn. De eindbeoordeling inclusief rapportage moet nog door Deloitte plaatsvinden. Hierna dienen de gehanteerde uitgangspunten met de Belastingdienst te worden afgestemd en zal de financiële impact concreter worden. Uit de reeds gemaakte doorrekeningen is gebleken dat de grondexploitatie voldoet aan de gestelde criteria die voor de Vpb gelden en onderdeel gaat uitmaken van de jaarlijkse Vpb-aangifte. Administratief betekent dit dat per 1 januari 2016 de administratie zodanig moet zijn ingericht dat er naast de reguliere grondexploitatie een fiscale grondexploitatie wordt opgesteld.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In maart 2016 heeft de commissie BBV een notitie Grondexploitaties 2016 uitgebracht waarin een aantal wijzigingen in de verslaggevingsregels rondom grondexploitaties staan die met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 gelden.

De wijzigingen hebben o.a. betrekking op:

- begrenzing looptijd grondexploitatie op 10 jaar; afwijking ervan kan alleen met instemming van de gemeenteraad en met het nemen van beheersmaatregelen.
- de vervaardigingskosten die aan de grondexploitatie mogen worden toegerekend zijn beperkt tot de kosten die in de kostensoortlijst van het Besluit ruimtelijke ontwikkeling opgenomen zijn;
- de aan de grondexploitatie toe te rekenen rente mag alleen maar gebaseerd zijn op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen.

Alle gevolgen van deze wijzigingen worden in beeld gebracht en verwerkt in de begroting 2017 – 2020.

Risicoreserve grondexploitatie

De stand van de risicoreserve grondbedrijf is per 31-12-2015 nihil. De druk op het grondbedrijf zal de komende jaren groot blijven. Wat de gevolgen zijn voor de komende jaren zal moeten blijken en is mede afhankelijk van de economische ontwikkelingen.

De risicoreserve komt per 31-12-2015 € 1,7 mln. lager uit dan benodigd. De verwachting is dat de risicoreserve Grondbedrijf tot en met 2017 onder het niveau blijft, maar dat daarna weer aan de dekkingseisen kan worden voldaan.

Zolang de risicoreserve niet voldoet aan de norm wordt zeer terughoudend omgegaan met nieuwe investeringen. Vanuit het grondbedrijf zal strenge sturing plaatsvinden op het terugbrengen en vermijden van risico's.

4.7 Vennootschapsbelasting

Op 1 januari 2016 is de Wet Vennootschapsbelasting (Vpb) ook voor overheidsondernemingen in werking getreden. Dit betekent dat de gemeente voor activiteiten waarbij sprake is van een organisatie van kapitaal en arbeid, deelname aan het economisch verkeer en daarbij ook nog winst beoogt onder deze wet vallen. Uit de gehouden inventarisatie is naar voren gekomen dat alleen het grondbedrijf (zie 4.6.) volledig door de zogenaamde ondernemerspoort komt. Afstemming met de Belastingdienst over de opzet en resultaten van alle uitgevoerde werkzaamheden moet overigens nog plaatsvinden. Op basis van de eerste analyse en afhankelijk van de resultaten uit het overleg met de Belastingdienst zal voor de grondexploitatie de totale Vpb-last voor de jaren 2016 t/m 2020 naar verwachting maximaal € 20.000 kunnen bedragen. Voor de jaren 2021 t/m 2035 is mogelijk € 610.000 Vpb verschuldigd.

4.8 Herziening besluit begroting en verantwoording (BBV)

De programmabegrotingen en programmarekeningen van gemeenten dienen te voldoen aan wettelijk voorgeschreven verslaggevingsregels. Deze regels zijn opgenomen in het BBV. Na de invoering in 2004 zijn er ontwikkelingen die om een aanpassing van het BBV vragen.

Het betreft ontwikkelingen zoals versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de raad, betere financiële vergelijkbaarheid tussen gemeenten, meer inzicht in gemeentelijke financiële posities et cetera..

Door meer eenheid te brengen in de wijze waarop prestaties en cijfers worden gepresenteerd wordt getracht de toegankelijkheid van en de betrokkenheid van anderen, dan alleen de (financiële) specialisten, te vergroten. Door deze uniformering worden de begroting en de prestaties tevens beter vergelijkbaar. Daarmee wordt de horizontale verantwoording versterkt en wordt de betrokkenheid van andere belanghebbenden vergroot.

De wijzigingen van het BBV zijn in maart 2016 gepubliceerd in het staatsblad. De wijzigingen treden direct in werking en zijn van toepassing op de voorbereidingen voor het begrotingsjaar 2017. De begroting 2017 moet in overeenstemming zijn met de gewijzigde BBV regels.

De wijzigingen van het BBV richten zich op:

Wijzigingen	Resultaat
Een uniforme indeling in taakvelden	Betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid
Een uniforme basisset van beleidsindicatoren	Sturen op effecten van beleid
Verbeterde informatie over verbonden partijen	Meer zicht op de bijdrage van verbonden partijen aan het bereiken van de beleids-doelstellingen
Inzicht in de overheadkosten	Beter inzicht in de kosten van de overhead en een eenvoudiger wijze van toerekening van kosten en rentelasten
Enkele aanpassingen van het stelsel van baten en lasten	Beter inzicht in het EMU-saldo
Vernieuwing van de accountantscontrole	Invoering met ingang van begrotingsjaar 2018

Daarnaast zijn er wijzigingen doorgevoerd in verband met de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vennootschapbelastingplicht overheidsondernemingen (Vpb-plicht) per 1 januari 2016 en de gevolgen daarvan voor de verantwoording van de grondexploitaties. De gewijzigde BBV regels met betrekking tot de grondexploitaties zijn ingevoerd met terugwerkende kracht naar 1 januari 2016.

Uniforme taakvelden

Het college dient de ramingen en realisatiecijfers op te stellen aan de hand van een bij ministeriele regeling vast te stellen taakvelden. De taakvelden hebben geen invloed op de indeling van de programmabegroting en de autorisatiebevoegdheid door de raad.

De taakvelden zijn, grofweg gezegd, vergelijkbaar aan onze huidig gehanteerde producten. In een bijlage bij de programmabegroting en programmarekening dient een totaaloverzicht opgenomen te worden van de geraamde danwel gerealiseerde baten en lasten per taakveld. Tevens dient te worden opgenomen hoe de taakvelden over de programma's verdeeld zijn.

Doordat alle gemeenten verplicht de uniforme taakvelden moeten gebruiken zijn de raad en de andere belanghebbenden in staat vergelijkingen te maken.

Uniforme beleidsindicatoren

In het besluitvormingsproces over de begroting moet de raad in staat zijn zich een oordeel te vormen over de in het verleden behaalde beleidsresultaten. Maar zeker ook een inschatting kunnen maken van de te behalen resultaten in de toekomst op grond van het voorgestelde beleid in de begroting.

Hiertoe wordt voorgeschreven dat het programmaplan per programma – naast de doelstelling en de beoogde maatschappelijke effecten – ook beleidsindicatoren bevat die voor de beleidsdoelstelling relevant zijn. In het kader van de onderlinge vergelijkbaarheid is het ook van belang dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren hanteren die uniform is. Het staat gemeenten vrij om de basisset aan indicatoren uit te breiden met eigen indicatoren.

De lijst met uniforme beleidsindicatoren is op 1 april 2016 bij ministeriele regeling gepubliceerd en staat op de website www.waarstaatjegemeente.nl. Deze beleidsindicatoren zijn reeds ingevuld en leveren voor de gemeenten dus geen extra arbeidsinspanning op.

Daarnaast zijn er indicatoren met betrekking tot 'bestuur en organisatie' die niet automatisch gevuld worden en dus ook niet ontsloten worden via de genoemde site. Omdat elke gemeente wel over deze informatie beschikt, en dit relevante informatie is, is er voor gekozen ook deze indicatoren toe te voegen aan de verplichte set beleidsindicatoren. Deze indicatoren zijn opgenomen op de [site van de VNG](#) en hebben betrekking op formatie, bezetting, apparaatskosten, externe inhuur en overheadkosten.

De beleidsindicatoren worden niet genormeerd door andere overheden en er worden evenmin streefwaarden aan gekoppeld.

Verbonden partijen

Bij de besluitvorming over de begroting en jaarstukken dient de raad zich een goed oordeel te kunnen vormen over de bijdrage van de verbonden partijen aan de te realiseren beleidsdoelstellingen en de financiële risico's van de verbonden partijen. Hiertoe wordt nu voorgeschreven dat in de programmabegroting wordt aangegeven hoe er naar gestreefd wordt om de maatschappelijke effecten te realiseren via inschakeling van verbonden partijen.

Inzicht in overhead en kosten

Om de raad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt voorgeschreven dat in de programmabegroting en programmaverantwoording een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's hoeven dan alleen de kosten te worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Hierdoor wordt verwacht dat er meer inzicht komt in de omvang van de kosten van het primair proces in het algemeen en de overhead in het bijzonder, wat kan leiden tot een betere beheersing van deze kosten. De verantwoording aan de raad over deze kosten wordt transparanter, waardoor de mogelijkheden tot sturing van de overhead door de gemeenteraad groter wordt. Bovendien neemt de vergelijkbaarheid toe van de kosten van overhead en de kosten van het primair proces.

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent dat het niet langer mogelijk is om uit de taakvelden c.q. producten alle kosten voor de tarieven, die maximaal kostendekkend mogen zijn, in een keer af te leiden. Om deze reden is het van groot belang dat op een andere wijze uit de begroting blijkt hoe de tarieven, worden berekend en welke (beleids)keuzes bij de berekening ervan worden gemaakt. Daarom wordt in de paragraaf lokale heffingen voortaan verplicht opgenomen hoe bij de berekening van tarieven bewerkstelligd wordt dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe die uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. Dit geldt dus alleen voor de belastingen en rechten waarvoor uitsluitend kosten-dekkende tarieven mogen worden geheven, zoals bijvoorbeeld de rioolheffing en de tarieven van de leges.

Aanpassingen in het stelsel van baten en lasten

In de huidige regelgeving van het BBV heeft het de voorkeur om investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut niet te activeren. In de gewijzigde regelgeving worden investeringen met een maatschappelijk nut, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

Dit wordt doorgevoerd om te bewerkstelligen dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven die er profijt van hebben. Daarmee wordt tegelijkertijd een betere vergelijkbaarheid van deze kosten verkregen.

Vernieuwing accountantscontrole (met ingang van 2018)

Er komt een wetswijziging die colleges van burgemeester en wethouders vanaf 2018 verplicht tot een rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening.

Deze rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de accountant afgegeven. Die hoeft dat dan straks niet meer te doen. Wel nog moet de accountant aangeven of de rechtmatigheidsverklaring van het college getrouw is.

4.9 Kengetallen

Voor de berekening van de hoogte van de algemene uitkering uit het gemeentefonds hanteren wij voor een aantal kengetallen onze eigen meest recente gegevens. Hiertoe volgen wij niet de aantallen zoals die door het rijk gebruikt worden omdat deze aantallen (over het algemeen)

achterlopen op onze eigen registraties. Dit betreft de kengetallen: de aantallen woonruimten, inwoners, bijstandsontvangers, leerlingen en WOZ-waarden. Deze aantallen worden gebruikt voor de berekening van de algemene uitkering op basis van de meicirculaire 2016 die naar verwachting eind mei 2016 zal verschijnen.

Inwoners

In de meest recente E,til-prognose, Progneff 2015, ligt het omslagpunt naar bevolkingsdaling in 2027 en dit moment lijkt jaarlijks wat op te schuiven. Tot die tijd is de verwachting dat onze bevolking nog groeit met zo'n 37 inwoners gemiddeld per jaar. Daarna zal een lichte bevolkingsdaling inzetten.

In de tabel is duidelijk zichtbaar dat het aantal jongeren tot 20 jaar de komende jaren met ruim 8% zal afnemen. Daarbij stijgt de groep van 20 t/m 64 jaar nog steeds licht. De verwachting is dat de groep 65-plussers met maar liefst 21% zal groeien tot 2021.

De ontgroening en vergrijzing zal zich daarna nog verder doorzetten in de daarop volgende jaren.

De inwoneraantallen tot en met 2015 komen uit de gemeentelijke basisadministratie (GBA). De verdeling per bevolkingsgroep vanaf 2016 zijn gebaseerd op de gegevens uit de prognoses (Progneff 2015) van E,til.

Inwoners

Aantal inwoners	2015*	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inwoners per 1 januari:							
Van 0 – 19 jaar	9.774	9.649	9.529	9.426	9.268	9.104	8.973
Van 20 – 64 jaar	25.453	25.387	25.297	25.138	25.102	25.066	25.001
Van 65 jaar en ouder	7.979	8.255	8.557	8.909	9.176	9.428	9.656
Totaal per 1 januari	43.206	43.291	43.383	43.473	43.545	43.598	43.631
Groei inwoners per jaar:	85	92	90	72	53	33	28
Totaal per 31 december:	43.291	43.383	43.473	43.545	43.598	43.631	43.659

**Werkelijke cijfers uit GBA*

Tabel 6.5b kengetal Inwoners, bron: E,til; Progneff, 2015

Woonruimte

In de door uw raad op 29 maart 2011 vastgestelde Kadernotitie Wonen is opgenomen dat er tot 2020 jaarlijks 125 woningen toegevoegd worden om aan de autonome behoefte te voldoen. Deze behoefte is bepaald op basis van de E,tilprognoses. Jaarlijks worden nieuwe prognoses uitgevoerd door E,til, in opdracht van de provincie Limburg. Jaarlijks worden deze cijfers ook aangepast in onderstaande tabel. Eind 2015 zijn er nieuwe prognoses uitgebracht door E,til. Deze zijn in het onderstaande schema verwerkt.

De woningbouwproductie in gemeente Venray zal in 2016 niet boven de autonome behoefte van 161 woningen liggen. Naar verwachting zal het aantal toe te voegen woningen dit jaar rond de 80 liggen, ongeveer de helft dus en op hetzelfde niveau als 2015. Er worden verspreid over de gemeente woningen opgeleverd, maar het zwaartepunt zal wel in Venray liggen.

Rond de zomer van dit jaar zullen ook de huurappartementen en de seniorenwoningen aan de Zuidsingel gesloopt gaan worden om plaats te maken voor de in 2017 op te leveren nieuwbouw. Dit is veruit de grootste onttrekking van woningen in de laatste jaren.

In het woningbouwprogramma is het percentage geplande huurwoningen marginaal gedaald; er zijn in 2015 maar een paar huurwoningen opgeleverd. Van de 83 gebouwde reguliere woningen, is maar een bescheiden aantal als levensloopbestendig gerealiseerd. Daarentegen is ruim 80% van de woningen die in 2014 zijn opgeleverd, als levensloopbestendige woning uitgevoerd.

Toevoegingen aan de woningvoorraad in 2015:

- er zijn 83 reguliere woningen opgeleverd;
- daarbij ging het in een paar gevallen om woningsplitsing, het gros is nieuwbouw;
- los daarvan zijn 13 zorgwoningen gerealiseerd aan de Vincentiushof;
- zo'n 10% van de nieuwbouw is huurwoning in het sociale segment;

- iets meer dan de helft van de toegevoegde woningen is in de dorpen gebouwd;
- de toevoegingen in de dorpen zijn hoofdzakelijk gerealiseerd in Ysselsteyn, Castenray en Leunen;
- in de Venrayse buurten is de meeste nieuwbouw in de Brabander en Venray-Centrum gerealiseerd.

De statistieken van de woningvoorraad worden vastgesteld op basis van de gegevens opgenomen in BAG. De maatstaf woonruimte is aangepast als gevolg van ontwikkelingen in relatie tot de BAG. De definitie van woonruimte is met ingang van 2015 geharmoniseerd met die van de BAG. Dat betekent de capaciteit bijzondere woongebouwen per complex terug is gevallen naar één en de wooneenheden niet meer meetellen. De woonruimten met logiesfunctie (recreatiewoningen) echter nog wel. Gemeente Venray heeft in de BAG de recreatiewoningen die complexmatig gerealiseerd zijn, niet voorzien van een logiesfunctie, maar van een woonfunctie. Deze aantallen zijn dus verwerkt in de regel "Verblijfsobjecten met woonfunctie" in de tabel. De prognoses van E,til houden hier **geen** rekening mee.

Woonruimten per 1-1	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Woonruimten	18.790	18.951	19.108	19.259	19.389	19.503
Verblijfsruimte met logiesfunctie	20	23	23	23	23	23
Totaal	18.810	18.974	19.131	19.282	19.412	19.526

Tabel 6.5a kengetal Woonruimten, bron: BAG en E,til, Progneff 2015

Bijstandontvangers

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. De doelstelling van de Participatiewet is dat iedereen naar vermogen mee doet, en daar waar mogelijk betaald aan het werk gaat. We willen dat arbeidsdeelname aan de onderkant van de arbeidsmarkt substantieel stijgt.

De tendens is dat het macro-economisch beter gaat, echter dit zien we nog niet terug in een afname van de WW uitkeringen en het bijstandsvolume. Het aantal WW-uitkeringen laat landelijk, regionaal en ook lokaal een stijging zien. De invoering van de Wet werk en zekerheid (Wwz) heeft een structureel verhogend effect op het aantal WW-uitkeringen. De uitstroom uit de WW blijft als gevolg van de Wwz achter. Daar staat tegenover dat het aantal uitkeringen weliswaar is toegenomen, maar het bedrag aan WW dat daar mee gemoeid is, is afgenomen. De verwachting is dat door verkorting van de WW-duur, mensen sneller in de bijstand terecht komen. Tevens maakt de invoering van de Participatiewet de groep mensen die aanspraak kan maken op bijstand een stuk groter.

Terugkijkend is over het jaar 2015 het aantal bijstandsontvangers in Venray gestegen met 4,3%. Landelijk is er sprake van een stijging van 3,9%, waarbij vooral jongeren en 45+ers in de bijstand terecht zijn gekomen. In Venray wordt de instroom in de bijstand veroorzaakt vanuit de WW, de verhoogde taakstelling statushouders en vanwege kortdurende dienstverbanden zonder recht op WW. Hiertegenover staat een stabilisatie van het aantal jongeren, dit in tegenstelling tot de landelijke berichtgeving. Begin 2016 zien we echter dat het aandeel jongeren in de bijstand weer begint te stijgen.

Vanwege de aanhoudende migrantenstroom hebben we te maken met een fors hogere taakstelling van het aantal te huisvesten statushouders. Naar verwachting zal in 2016 en 2017 deze instroom van statushouders onverminderd hoog blijven. Van deze doelgroep is bekend dat zij vaak langdurig afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Regionaal wordt gewerkt aan een aanpak met als doel dat ook statushouders naar vermogen participeren, waar het kan naar betaald werk.

We verwachten de komende jaren nog een financieel tekort op de BUIG. Landelijk wordt uitgegaan van een forse stijging van het bestandsvolume in de komende 5 jaar. Voor Venray houden we rekening met een stijging t/m 2018 van 1,5% per jaar. Daarna is de verwachting dat het bestand nog wel licht zal stijgen, echter minder hard dan de jaren ervoor. We gaan ervan uit dat de vooruitstrevende regionale werkgeversaanpak (zoals het werkgeversservicepunt en de aanpak Baanwijs) en het opbloeiende economische klimaat positief zal bijdragen aan het beperken van de instroom. Ervaringen uit het verleden leren dat bij een aantrekkende economie het eerst jongeren en WW-ers een baan zullen vinden. Vandaar dat vooralsnog niet uitgegaan kan worden van een daling van het bestand. Hieronder volgt een overzicht van de te verwachten bijstandsontvangers in de komende jaren.

Aantal bijstandsontvangers per 31-12	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Jongeren	82	95	90	80	70	60	60
Uitkering Participatiewet > 27 < pensioenleeftijd	744	734	750	772	792	807	807
Uitkering Participatiewet elders verz/verpl.	79	80	80	80	75	75	75
IOAW	50	50	48	45	45	45	45
IOAZ	2	2	2	2	2	2	2
Loonkostensubsidie	10	20	25	30	35	40	45
Totaal	967	981	995	1009	1019	1029	1034

Tabel 6.5c kengetal bijstandsontvangers

Jongeren

Voor jongeren tot 27 jaar geldt een zoektermijn van 4 weken. Dit betekent dat de jongere in de eerste 4 weken na de datum van melding nog geen aanvraag kan indienen. In die 4 weken zal de jongere zelfstandig op zoek moeten naar een opleiding of werk. Vanaf 2016 krijgen de jongeren geen Uni contract meer, maar ontvangen zij een uitkering op grond van de Participatiewet. De Uni aanpak door de jongerencoaches blijft, vanwege het gebleken succes, wel gehandhaafd. Baanwijs is een regionale afspraak van met name onderwijs en gemeenten rondom de aanpak van kwetsbare jongeren afkomstig van Praktijkonderwijs, voortgezet speciaal onderwijs, Entree en uitvallers van Mbo niveau 1. De bedoeling is dat al tijdens de periode van onderwijs bekeken wordt welke inzet noodzakelijk is om de jongeren direct na afstuderen te begeleiden naar betaald werk. Door deze inzet willen we een samenwerking bevorderen en daarmee zoveel mogelijk bewerkstelligen dat jongeren na afronding van de opleiding op een goede plek terecht komen en voorkomen dat jongeren instromen in de uitkering. Deze aanpak lijkt succesvol. Momenteel vertaalt zich dit nog niet in een afname van het aantal jongeren in de bijstand. In lijn met de landelijke trend zien we begin 2016 het aantal jongeren in de bijstand weer toenemen. De inschatting is dat de voortzetting van de jongerenaanpak, in combinatie met het verwachte aantrekken van de economie, vanaf 2017 moet leiden tot een daling van het aantal jongeren in de bijstand.

Uitkering Participatiewet > 27 < pensioengerechtigde leeftijd

We verwachten de komende jaren nog een stijging van het aantal bijstandsontvangers in de categorie 27+. De invoering van de Participatiewet maakt de groep mensen die aanspraak kan maken op bijstand een stuk groter, de doorval van de WW naar de bijstand blijft groot en zal mogelijk groeien doordat werknemers door de Wet werk en zekerheid trager WW-rechten opbouwen. Tot slot is er de groeiende groep vluchtelingen die een beroep moet doen op de bijstand als zij een verblijfsstatus krijgen.

Eind 2015 zijn de met de gemeente Venlo gemaakte prestatieafspraken in het kader van de samenwerking Werkplein geëvalueerd. Bij het opstellen van nieuwe prestatieafspraken is rekening gehouden met de realiteit van de huidige arbeidsmarktsituatie.

IOAW

Oorspronkelijk verwachten we, na de stijging in de afgelopen jaren, na 2016 een beperkte daling in de IOAW. Dit omdat een gedeelte van de IOAW'ers uit de uitkering stroomt vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Echter, gelet op de verkorting van de WW-duur is het ook aannemelijk dat oudere werklozen sneller instromen in de bijstand vanwege de kleinere kans op het vinden van werk voor deze groep. Vandaar dat we op korte termijn nog niet uitgaan van een daling in de IOAW, maar hoogstens een stabilisatie.

Loonkostensubsidie

Het aantal mensen dat gebruik maakt van een loonkostensubsidie is onderdeel van de maatstaf voor de algemene uitkering. De prestaties van de gemeenten worden straks afgelezen aan de mate waarin gemeenten loonkostensubsidies inzetten. Dit heeft ook gevolgen voor de gemiddelde prijs per uitkering wat weer een rol speelt bij de totstandkoming van de rijksbudgetten. Als de banenafpraak en beschut werken meer vorm krijgt verwachten we een stijgende lijn in de inzet van de loonkostensubsidie.

Cijfers Algemene Uitkering: Bijstandsontvangers

Vanaf 2016 is een drijarig gemiddelde toegepast voor deze maatstaf. Dit moet voor een stabielere uitkering vanuit het Gemeentefonds zorgen. Voor het jaar 2017 wordt dan het gemiddelde van de

aantallen bijstandsontvangers per 31 december van de jaren 2013, 2014 en 2015 bepalend voor de algemene uitkering, en zo verder.

Leerlingen

Leerlingen Voortgezet onderwijs

Onderstaande cijfers betreffen voor 2016 de cijfers van de 1 oktobertelling 2015. Voor 2016 en verder zijn de cijfers overgenomen van de concept leerlingenprognose, afgegeven door het Raayland College februari 2016.

Leerlingen voorgezet speciaal en speciaal onderwijs

Hier worden de cijfers gehanteerd voor 2016 van 1 oktober 2015. Voor 2017 en verder worden deze cijfers gelijk gehouden omdat in het speciaal onderwijs geen prognose af te geven is.

Leerlingen speciaal onderwijs duur

Hier worden de cijfers gehanteerd voor 2016 van 1 oktober 2015. Voor 2017 en verder dient door de invoering van passend onderwijs rekening te worden gehouden met een terugloop van het aantal leerlingen. Een betrouwbare prognose voor deze jaren daarna is nog niet te geven.

Leerlingen Onderwijs per 1-10	2016 1-10-15 Obv prognose	2017 1-10-16 Obv prognose	2018 1-10-17 Obv prognose	2019 1-10-18 Obv prognose	2020 1-10-19 Obv prognose	2021 1-10-20 Obv prognose
Voortgezet Onderwijs	2.337	2.178	2.069	1.957	1.867	1.807
Voortgezet speciaal ond.	113	113	113	113	113	113
Speciaal onderwijs	57	57	57	57	57	57
Spec. onderwijs duur	20	20	20	20	20	20
Totaal	2.527	2.368	2.259	2.147	2.057	1.997

- *Het Voortgezet Speciaal onderwijs is niet gehuisvest in de gemeente Venray, dit betreft het aantal leerlingen uit de gemeente Venray dat naar een school voor voortgezet speciaal onderwijs gaat, teldatum 01-10-2015*
- *Het speciaal onderwijs is sinds augustus 2014 gehuisvest in de gemeente Venray (Stichting SSONML met speciaal onderwijs clusters 3 en 4).*
- *Onder speciaal onderwijs duur wordt de nevenvestiging van de Wijnbergschool bedoeld, voor langdurig zieke kinderen, gevestigd in Venray.*
- *Vanaf 2015 gaat het passend onderwijs in werking, wat betekent dat er meer kinderen binnen het regulier basisonderwijs zullen worden opgevangen en dus minder zullen doorstromen naar het speciaal onderwijs.*

WOZ-waarden

De hoogte van de WOZ-waarden (totaal voor Nederland) heeft effect op de ontwikkeling van de uitkeringsfactor. In de komende meicirculaire worden de nieuwe door het Rijk gehanteerde WOZ-waarden, voor Venray en het totaal van Nederland, afgegeven. Daarop worden ook de uitkeringspercentages aangepast. Voor 2016 en volgende jaren voeren wij via deze Voorjaarsnota 2016 geen wijzigingen door, maar verwerken de gevolgen in de Programmabegroting 2016 en de Programmabegroting 2017 via verwerking van de gevolgen van de meicirculaire 2016 gemeentefonds.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. MUIP-AANVRAGEN TOTAAL OVERZICHT

Programma	Deelprogramma	Omschrijving	Soort	Prio	investering 2017	investering 2018 t/m 2020	exploitatielasten				
							2017	2018	2019	2020	
Leven	Zorg en ondersteuning	Raamkrediet gemeenschapsaccommodaties Schoon door de poort 2017 - 2022	Collegeprogramma	Hoog	3.200.000	0	13.632	23.748	94.230	162.306	
		Vervallen toekomstige bijdragen <i>Subtotaal raamkrediet</i>	Collegeprogramma	Hoog			0	-62.992	-63.982	-65.262	
		<i>gemeenschapsaccommodaties Schoon door de poort 2017-2022</i>	Collegeprogramma				13.632	-39.244	30.248	97.044	
		Bruikleenvoorziening Reeds verwerkt in de begroting	Bestaand beleid	Hoog	300.000	900.000	0	56.357	110.786	163.286	
		<i>Subtotaal vervangen bruikleenvoorziening</i>	Bestaand beleid	Hoog			0	-56.357	-110.785	-163.285	
			Bestaand beleid				0	0	1	1	
		Participatiecoaches Bijdrage algemene uitkering <i>Subtotaal Participatiecoaches</i>	Overig	0	0	205.965	208.863	211.430	214.680		
			Overig			-205.965	-208.863	-211.257	-206.780		
			Overig			0	0	173	7.900		
		Initiatief JouTou	Overig	0	0	150.000	0	0	0		
		Voorzieningen en Onderwijs	Renovatie kleedgebouw C sportpark de Wien	Vervangingsinvestering	Hoog	186.578	0	0	27.054	26.214	25.375
		Zelfsturing	Raamkrediet stimuleren zelfsturing 2017 - 2020 Reeds verwerkt in de begroting <i>Subtotaal stimuleren zelfsturing</i>	Bestaand beleid	Hoog	645.000	0	0	54.825	53.664	52.503
				Bestaand beleid	Hoog			0	-13.600	-13.312	-34.274
				Bestaand beleid				0	41.225	40.352	18.229
		Sport	Renovatie binnensportaccommodaties Weert, Ysselsteyn en Oostrum Bijdrage zwembad broekberg	Vervangingsinvestering	Hoog	0	0	28.439	0	0	0
				Overig	Hoog	0	0	3.000	3.000	3.000	3.000
			Vervanging Sporthalvoorzieningen Wetteling Reeds verwerkt in de begroting <i>Subtotaal vervanging sporthalvoorziening</i> <i>Wetteling</i>	Vervangingsinvestering	Hoog	157.799	0	0	13.421	13.137	12.853
			Vervangingsinvestering	Hoog			-12.548	-12.215	-11.883	-11.550	
			Vervangingsinvestering				-12.548	1.206	1.254	1.303	
	Kunst en Cultuur	Innovatiefonds cultuur	Bestaand beleid	Laag	0	0	25.000	25.000	25.000	25.000	
		Totaal			4.489.377	900.000	207.523	58.241	126.242	177.852	

Programma	Deelprogramma	Omschrijving	Soort	Prio	investering 2017	investering 2018 t/m 2020	exploitatiekosten			
							2017	2018	2019	2020
Wonen	Woningbouw	Omgevingswet 2018	Wettelijke verplichting	Hoog	0	0	150.000	150.000	0	0
		Herontwikkeling Sint Anna terrein	Collegeprogramma	Hoog	0	0	99.500	100.900	0	0
	Woonomgeving	Afval Vervanging ondergrondse containers	Vervangingsinvestering	Hoog	28.000	554.000	0	4.760	76.103	90.756
		Bijdrage reserve afvalstofheffing	Vervangingsinvestering	Hoog			0	-4.760	-76.103	-90.756
		<i>Subtotaal Afval vervanging ondergrondse containers</i>	Vervangingsinvestering				0	0	0	0
		Openbare verlichting	Vervangingsinvestering	Hoog	126.396	399.951	0	12.008	24.200	36.285
		Reeds verwerkt in de begroting	Vervangingsinvestering	Hoog			0	-11.992	-23.879	-35.661
		<i>Subtotaal openbare verlichting</i>	Vervangingsinvestering				0	16	321	624
	Veiligheid en Handhaving	Vervangen speeltoestellen	Vervangingsinvestering	Hoog	50.000	150.000	0	7.250	14.275	21.075
		Reeds verwerkt in de begroting	Vervangingsinvestering	Hoog			0	-7.250	-14.275	-21.075
		<i>Subtotaal vervangen speeltoestellen</i>	Vervangingsinvestering				0	0	0	0
	Duurzaamheid, Natuur, Landschap & Platteland	Bestuurlijke aanpak Bijdrage Veiligheidsregio Limburg-Noord	Collegeprogramma	Laag	0	0	41.790	42.378	42.899	43.558
			Collegeprogramma	Hoog	0	0	115.383	86.150	175.706	263.138
		Duurzaamheidscoördinator	Overig	Hoog	0	0	137.310	139.242	140.953	0
		Totaal				204.396	1.103.951	543.983	518.686	359.879

Programma	Deelprogramma	Omschrijving	Soort	Prio	investering 2017	investering 2018 t/m 2020	exploitatiekosten				
							2017	2018	2019	2020	
Werken	Economische ontwikkeling	Bouwgrondexploitatie	Bestaand beleid	Hoog	0	0	0	0	0	0	
		Wandel- en fietspaden	Collegeprogramma	Hoog	89.950	270.675	0	7.646	15.141	22.486	
		Reeds verwerkt in de begroting	Collegeprogramma	Hoog	0	0	0	-7.641	-15.130	-22.474	
			<i>Subtotaal Wandel- en fietspaden</i>	Collegeprogramma			0	5	11	12	
		Centrumontwikkeling	Accountmanager centrum	Collegeprogramma	Hoog	0	0	93.655	94.621	95.477	0
			Uitvoering centrumvisie	Collegeprogramma	Hoog	0	0	150.000	150.000	150.000	0
		Mobiliteit en infrastructuur	Verkeer algemeen	Bestaand beleid	Hoog	95.000	665.000	0	8.075	7.904	7.733
			Verkeer via Venray	Collegeprogramma	Hoog	543.895	2.036.773	0	46.231	112.827	215.968
			Reeds verwerkt in de begroting	Collegeprogramma	Hoog	0	0	0	-31.875	-31.200	-30.525
				<i>Subtotaal Verkeer via Venray</i>	Collegeprogramma			0	14.356	81.627	185.443
			Verkeer GOW	Collegeprogramma	Hoog	150.000	1.710.000	0	36.750	121.250	156.332
			Reeds verwerkt in de begroting	Collegeprogramma	Hoog	0	0	0	-79.250	-109.937	-129.727
				<i>Subtotaal verkeer GOW</i>	Collegeprogramma			0	-42.500	11.313	26.605
			Veilige (school)fietsroutes	Collegeprogramma	Hoog	285.000	855.000	0	24.225	47.937	71.136
			Bomenbuurt 2017 - 2020	Overig	Hoog	2.400.119	0	0	68.188	123.310	171.575
			Bijdrage voorziening egalisatie riolering en onderhoud wegen	Overig	Hoog			0	-8.591	-16.242	-117.702
				<i>Subtotaal Bomenbuurt 2017 - 2020</i>	Overig			0	59.597	107.068	53.873
			GRP Afkoppelen openbare ruimte	Bestaand beleid	Hoog	155.072	484.074	0	8.917	17.924	27.025
			GRP Verbetering rioolsysteem, Klimaatadaptatie	Bestaand beleid	Hoog	275.870	861.158	0	15.863	31.887	48.077
			GRP Vervanging drukriolering Civiel	Bestaand beleid	Hoog	32.340	100.952	0	1.994	4.004	6.030
			GRP Vervanging drukriolering E+M	Bestaand beleid	Hoog	107.800	336.510	0	12.038	23.993	35.863
		GRP Vervanging gemalen Civiel	Bestaand beleid	Hoog	20.080	62.682	0	1.238	2.486	3.744	
		GRP Vervanging gemalen E+M	Bestaand beleid	Hoog	64.258	200.587	0	7.175	14.302	21.377	
		GRP Vervanging persleidingen	Bestaand beleid	Hoog	15.852	49.485	0	978	1.963	2.956	
		Bijdrage voorziening egalisatie riolering	Bestaand beleid	Hoog			0	-48.202	-96.559	-145.073	
			<i>Subtotaal Riolering</i>	Bestaand beleid			0	0	0	0	
		Herinrichting Ien de Neij Erf en omgeving	Vervangingsinvestering	Hoog	625.405	0	0	53.159	52.034	50.908	
		Vervanging wegen	Bestaand beleid	Hoog	1.069.949	3.156.506	0	90.946	145.200	142.371	
		Reeds verwerkt in de begroting	Bestaand beleid	Hoog			0	-72.320	-143.185	-212.668	
			<i>Subtotaal Vervanging wegen</i>	Bestaand beleid			0	18.626	2.015	-70.297	
		Meelift- en themabudget 2016-2020	Bestaand beleid	Laag	100.000	312.161	0	8.500	16.990	25.470	
		Reeds verwerkt in de begroting	Bestaand beleid	Laag			0	-8.500	-16.820	-24.960	
			<i>Subtotaal Meelift- en themabudget</i>	Bestaand beleid			0	0	170	510	
		Totaal			6.030.590	11.101.563	243.655	380.164	555.556	325.923	

BIJLAGE 2. LIJST MET AFKORTINGEN

Afkorting	Uitgeschreven
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AMvB's	Algemene Maatregel van Bestuur
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie adressen en gebouwen
B&W	Burgemeester & Wethouders
BIS	Bestuurlijk Informatie Systeem
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BZK	Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Plan Bureau
CSO	Convenant Samenwerkende Overheden
3 D's	3 Decentralisaties
DCGV	Development Compagnie Greenport Venlo
DHW	Drank- en Horecawet
DOP	DorpsOmgevingsProgramma
DRO	Dorpsradenoverleg
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Europese Monetaire Unie
G32	Netwerk van 37 (middel)grote steden in ons land
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GOW	Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk RioleringsPlan
GSP	Globaal Stedenbouwkundig Plan
HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
IAU	Incidenteel Aanvullende Uitkering
IBP	InformatieBeleidsPlan
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKB	Individueel Keuzebudget
Interreg- programma	Subsidieprogramma van het Europees fonds
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en Arbeidsongeschikte Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
KCC	Klant Contact Centrum
KDP	Kosten dekkingsplan
KNHB	Koninklijke Nederlandse hockeybond
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LKF	Limburg Kapitaalmarkt Fonds
LVO	Limburgs Voortgezet Onderwijs
MAU	Meerjarig Aanvullende Uitkering
MFC	MultiFunctioneel Centrum
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MUIP	Meerjarig Uitgaven- en Investerings Plan
NEN1010	Norm voor elektrotechnische laagspanningsinstallaties in woningen, gebouwen en infrastructuur
NIEG	Niet in exploitatie genomen gronden
NLW	Noord Limburg West
OOM	Organisatie Ontwikkel Model
OZB	Onroerend Zaak Belasting
pva	Plan van aanpak
P&C	Planning en Control
PDCA	Plan Do Check Act
PO	Primair onderwijs

POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
Rfv	Raad voor financiële verhoudingen
RIB	Raadsinformatiebrief
RIEC	Regionaal Informatie en Expertisecentrum
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
ROC	Regionaal opleidingscentrum
ROVL2011	Richtlijn voor openbare verlichting 2011
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
SPOV	Stichting Primair Onderwijs Venray
SSONML	Stichting Speciaal Onderwijs Noord- en Midden-Limburg
SVV	Strategische Visie Venray
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TrPV	Toeristisch-recreatief Platvorm Venray
UNI	Uitkering naar Inkomen
VAVO	Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VHROSV	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stadsvernieuwing
VJN	Voorjaarsnota
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VPB	Vennootschapsbelasting
VRLN	Veiligheidsregio Limburg-Noord
VvGI	Vincent van Gogh Instituut
(V)SO	(Voortgezet) Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdige SchoolVerlater
VTH	Vergunningverlening Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VWS	Volksgezondheid Welzijn en Sport
3 W vragen	Wat willen we bereiken?, Wat gaan we daarvoor doen?, Wat mag het kosten?
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
Wajong	Wet Werk en Arbeidsondersteuning Jonggehandicapten
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOP	Wijk Omgevings Programma
WOZ	Wet Onroerende Zaakbelasting
WRO	Wijkradenoverleg
WWB	Wet Werk en Bijstand
WsW	Wet sociale Werkvoorziening
WWnV	Wet Werken naar Vermogen